

Антропософски вести

Брой 69
РОЖДЕСТВО
ДЕКЕМВРИ 2020 г.

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят – д-р Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

2. Мистерията на Рафаеловата Сикстинска мадона
4. Размисли върху Откровението. За четирите коня
7. Троицното Слънце и Христос
8. Свободата и радостта от антропософското познание
8. Екипът „Райнеке“ и неговият вдъхновител
12. Бодисатва ли е Петър Дънов – Учителя?
17. Животът и дейността на антропософските групи в България
19. Антропософска група „Аристотел“
19. Лечебният звук – една нова антропософска инициатива
21. Летен антропософски лагер 14 – 19 август 2020 година Дунево. Заедно в Родопите
22. Арт – терапия с Вихра
23. Биодинамично залагане на препаратите. Среща на практиците
25. Есенната конференция и посещение на Гьотеанума през 2020 година
27. Юбилей на актрисата Богдана Вульпе. Поздрав от името на Антропософското общество
28. Антропософски групи в България

„Чрез своята Сикстинска мадона Рафаело се превръща в предвестник на християнството на бъдещето. Прекрасната чистота на майката, както и дълбокият израз в очите на детето само загатват за великото сливане на човешките и духовните сили.“
Рудолф Щайнер

ИЗКУСТВОТО ДА ПРИВЕТСТВАМЕ И ОСМИСЛЯМЕ ЖИВОТА

МИСТЕРИЯТА НА РАФАЕЛОВАТА СИКСТИНСКА МАДОНА

При съзерцаването на Сикстинска мадона на Рафаело, в душата на зрителя се поражда редица въпроси:

Защо долу има две херувимчета и как са се облегли на масата или върху капака на ковчег, както някои предполагат. Защо папата сочи към нас, зрителите? Защо лицата на детето и жената са толкова угрижени? Какво е значението на откренатата зелена завеса и защо папата се намира пред, а света Варвара - зад нея, въпреки че папата е по-напред? Перспективата е странна. Какви са тези лица в облачния фон зад завесата и защо цялото събитие става в облаците?

На тези въпроси би могло да се отговори по много начини. От различни страни можем да разглеждаме и анализираме някои добре известни факти, свързани с нашите проблеми.

Съзнанието ни прилича на десния херувим, който безпомощно гледа някъде, докато над главата му са разположени тъмни облаци. Неговите кръстосани ръце и крилете му са в хоризонтално положение. Ние можем да търсим отговора на по-висше ниво, подобно на другия херувим, който гледа нагоре. Той е поизправен, поддържа глава с лявата си ръка, която е вертикална, образувайки прав ъгъл с другата ръка. Облаците около главата му са по-светли.

Ако погледнем след това трите златни корони, поставени на белия конус отляво на херувима, приличащи на нещо като шапка на папата, бихме могли да приемем за указание, че трябва да трансформираме съзнанието си с три степени по-високо от нормалното мислене с мозъка.

Ако това е така, тогава папата може би ни показва първата степен, гледайки към по-високото ниво, към жената и детето. Това, което вижда, го трогва по такъв начин, че слага лявата си ръка на сърцето.

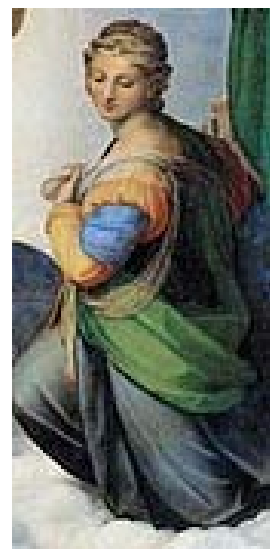
„Когато човечеството намери пътя към духовните висоти и осъзнае истинската реалност на духовния свят, тогава би разбрало, че изкуството и мъдростта вървят ръка за ръка, защото изкуството отразява духовното. Тогава знанието и изкуството стават едно, а техният съюз се превръща в религия. Така всеки, който съзерцава мадоните на Рафаело би усетил в сърцето си първоначално живеещата в тях божественост и би се изпълнил със свещена набожност и благочестие, би осъзнал истинския смисъл на човешкия живот.“

Рудолф Щайнер

Но значителният смисъл и влияние на видяното не говорят само на него, а и на всеки от нас, на цялото човечество. Това е причината той да сочи към нас, към зрителите. Ние можем да наречем тази степен на съзнание „виждане“ и то причинява отражение на ясни, сериозни образи в душата - вероятно указано от златното наметало на папата. Да си припомним, че Рудолф Щайнер нарича тази способност „имагинация“.

Втората степен на трансформация на нашето съзнание е представено от света Варвара., която е вдясно. Този път не става дума за виждане, а за чуване. Ако ние не само преживяваме образите, които виждането предизвиква в душите ни, а искаме и да разберем посланията им, тогава трябва да положим усилия да схванем и отнесем концепция, поня-

тие към видяното. Ние трябва по-скоро да се научим да слушаме мислите, които милостиво „падат от висшите сфери“, в потока на нашето мислене. Необходимо е да отворим мисленето си, без да добавяме собствени мисли и да позволим на други мисли да дойдат при нас. Това е причината света Варвара да е обърнала главата си встрани от реалността, към която гледа папата. С поглед, обърнат надолу, тя е коленичила, държейки воала над дрехите си в областта на сърцето си. Нейният благосклонен и скромен жест ни показва, че тя вътрешно чува и получава удовлетворение, докосващо сърцето ѝ. Мислите, възприемани на тази степен на съзнанието, идват от по-висша духовна сфера. В съответствие с описанията на Рудолф Щайнер, наричаме тази способност на нашето трансформирано съзнание „инспирация“.

Третата степен на тази трансформация е представена от жената с детето в ръцете, която пристъпва от облаците към нас. Този път не става дума за виждане или чуване, а за „среща в сърцето“. Ние не само искаме да имаме образи или просветлени мисли за преживяванията на висшите светове, но и да знаем кого в неговата вътрешна същност сме „ви-

дели" и чии съобщения сме чули и разбрали. Ние трябва да срещнем това същество така да се каже „от сърце в сърце" и чрез това да станем едно цяло в него. Двете същества са станали едно - точно това ни показват жената и нейното дете. И чрез тази среща в сърцето Рафаело ни разкрива мистерията на сърцето. Зрителят трябва да обърне горния край на картината обратно надолу, за да открие, че воалът, покриващ главата и тялото на детето, напомнят отворено човешко сърце.

Така третата степен на промяна на нашето съзнание води до разпознаване на сърцето в сърцето и може да бъде наречена „познаваща любовта". Рудолф Щайнер я нарича „интуиция".

Каква е същността на третата степен на познание, която Рафаело представя в картината си? Към каква реалност той иска да насочи вниманието ни? За да отговорим на този въпрос, трябва да погледнем „зад стената", в областта зад завесата, където са лицата, които изглеждат различно. Гръцкият философ Платон говори за идеи, за форми, които обитават небето. Другото значение на гръцката дума „eidos" е „лице". Така Рафаело ни разкрива поглед към небето на идеите, на формите и ни напомня, че тези идеи заедно формират бъдещото лице, бъдещата форма на човечеството, на бъдещия човек (мъж-жена на Земята). И жената от картината носи това лице на човечеството, във формата на детето в ръцете си, спускайки се към нас, минавайки през трите предстоящи сфери на трансформация на съзнанието, накрая срещаща нашето дневно съзнание. Докато ние се опитваме да издигнем познавателните си способности, тя се спуска, за да ни срещне на всяка степен, носейки на Земята цялото бъдеще на човечеството.

Но това бъдеще идва към Земята под формата на индивидуални личности - чрез появяването си във Вас и в мен. Вече беше споменато за загадката на завесата и това, че папата е пред нея, а света Варвара - зад нея, въпреки че папата е по-напред. Тайната се разкрива, когато наблюдателят се премести с около 23 градуса надясно от плоскостта на картината и на определено разстояние от нея. Тогава се забелязва, че завесата и положението на фигурите са в правилна перспектива. Сега света Варвара идва по-напред, а папата се намира малко по-навътре. Те са в една и съща плоскост. Когато стоим пред картината и гледаме право към нея, можем да видим, че завесата виси от правата релса в задната част, докато картината предлага различна перспектива, когато гледаме към частите на завесата, която виси надолу зад света Варвара и по-скоро напред от страната на

папата. Това предполага ъгъл 23 градуса спрямо плоскостта на картината. Защо 23 градуса? Човешкото сърце е наклонено с около 23 градуса спрямо вертикалността на човешкото тяло, а оста на Земята е с наклон от 23, 4 градуса спрямо еклиптиката на Слънцето. Като че ли Рафаело е искал да ни каже, че всяко човешко същество е образ на Човешкия Син, носен към нас от Мария. Ние вече принадлежим, ние сме и в бъдеще ще бъдем способни да трансформираме съзнанието си и все повече ще приличаме на Човешкия син.

Сега можем да разберем защо в началото беше споменато, че картината на Рафаело ни посреща с мистерия, която само съзерцателният зрител може да разгадае. Самият той е мистерията, която може да бъде разрешена чрез трансформация стъпка по стъпка на собственото си съзнание.

Така Сикстинската Мадона може да бъде разбрана като картина, предназначена за цялата епоха на Съзнателната душа. Тя показва издигането на човешкото съзнание и идването на човешкото бъдеще в една и съща картина. Това може да бъде разбрано като прокламация на Етерна Коледа:

*Откровенията отгоре
носят мир на Земята
на всички хора с добра воля -
воля да трансформират днешното си съзнание.*

Може би си струва да се добави, че Сикстинската Мадона остана непокътната по време на бомбардирането и пълното разрушаване на Дрезден от английските военно въздушни сили на 13 и 14 февруари 1945 година и днес всеки може да я види.

Михаел Френш
превод: **Йордан Димитров**

Бележка на преводача:

Рудолф Щайнер казва, че поради лечебния ефект на Сикстинската Мадона е добре копие на картината да виси на стената в детската стая или в детските градини.

Михаел Френш е немски антропософ, роен през 1948 г. в Марбург - Германия.

Известен е с изследователската си дейност в областта на ренесанса, смятан е за водещ експерт по творчеството на балтийския мистик Валентин

Томберг. Той е издателски директор на антропософски ориентираното списание „Новалис". Автор е на множество антропософски книги като „От импресионизма до модерното изкуство", „Тайната на Сорат" и др. Днес Михаел Френш живее и работи във Фленсбург на Балтийско море.

РАЗМИСЛИ ВЪРХУ ОТКРОВЕНИЕТО. ЗА ЧЕТИРИТЕ КОНЯ

Днешният интелигентен човек, умен, информиран и образован, притежаващ всички качества на осъзналия същността си индивид едва ли се замисля как и по какъв начин е получил заложите, предразполагащи съвременния му ментален статус. И макар през годините на търсещите обяснение за умственото и психическо развитие на хората да се предлагат различни теории, едва днес Духовната наука ни дарява с познание, осветляващо произхода на света и човека и духовните първопричини за всички явления и факти, които наблюдаваме. И така, за да разберем духовния процес на сътворението, трябва да се пренесем в онова прадалечно време, когато Старият Сатурн, Слънце и Луна вече са минало, а настоящата Земя изплува от мировата тъмнина. И тогава, в онзи далечен момент, единствен обитател на тази земя е първородният човек, съществуващ в напълно духовно състояние. Еволюционното развитие, обаче, изисква свързването на духовната форма с тяло от плът, което се осъществява чрез процес на съгъстване и постепенно материализиране. Така формите, които първи напускат лоното на духовния свят представляват различните животински видове, отделени като „ненужен низходящ клон“ на развитието, но и носещи в себе си духовното съответствие на определени несъвършенства. Човекът пребивава най-дълго в духовната майчина субстанция, което му дава възможност да се обогати и съзрее в най-голяма степен, преди да се свърже с материалната форма на физическото си тяло.

„Следователно, що е една животинска форма?“ – пита Рудолф Щайнер и пояснява – „Това е една форма, която ако би останала свързана с духа, от който е произлязла, би се развила до съвременната човешка форма. Всички животни в техните различни форми не са нищо друго освен преждевременно съгъстени отделни човешки страсти. Това, което днес човекът още има в себе си, в своето астрално тяло под една духовна форма, това животинските форми представят отделно във физическа форма. Човекът е запазил това в астрално тяло до най-късната епоха в земното развитие. Ето защо той можа да се издигне най-високо по стълбата на развитието. Всяка животинска форма, която в миналото се е отделила от общия поток, означава, че човекът е отишъл една крачка напред. Помислете, че всички свойства, които са разпръснати из животинския свят, се намираха по-рано в човека. Той се е пречистил от тях. Благодарение на това можа да се издигне по-високо.“ (GA 104) От тук следва, че всяко качество, което днешните хора смятат, че е преимущество и резултат от човешката еволюция, всъщност представлява отделена в хода на времето определена животинска форма.

Следват епохи на развитие, в които човекът трябва да придобие, утвърди и усъвършенства дадени качества и способности, за да върви напред в духовния си път. Навлизайки в петата голяма епоха той има задачата „да развие интели-

**„В планинския скит, който е моето тяло,
в слепоочието на гърдите ми,
на върха на триъгълника на сърцето ми,
конят, който е моят ум, лети като вятър...“**

Джетсън Миларепа

гентността, ума и всичко, което принадлежи на тези две способности и сили.“ Как се случва това? Коя е животинската форма, която трябва да се отдели и създаде предпоставки за успешно развитие и достигане на целта на петата епоха? Рудолф

Щайнер отговаря: „Колкото и странно, колкото и чудновато да изглежда това, то отговаря на истината: ако около нас не съществуваша животните, които са представени от рода на коня, никога човекът не би могъл да развие ума. В миналите времена човекът все още е чувствувал това. Ето защо още преди възникването на новата култура във времето на древна Индия конят играеше една тайнствена роля в религиозния култ, в богослужението. И всичко, което е свързано с различните обичаи относно коня, води своя произход от този факт.“ (GA 104) Древно индийските притчи биха могли да създадат образно метафорична представа у нас за връзката кон – човек. Една от тях е притчата за четирите коня. Доген цитира тази история по следния начин: „Един ден не-будист посещава мястото, където е отседнал Буда, и му казва: „Не моля за думи и не искам мълчание!“ Тогава учителят остава на мястото си за известно време, без да каже нищо. Възцарява се тишина. След това мъжът се покланя, благодарни за доброжелателността и голямото състрадание и се оттегля.“ Според Доген, благодарение на присъствието на Буда, облаците от илюзии и измами, които обгръщат аурата на посетителя са разтворени, за да може той да стигне до истината. Ученикът Ананда, който присъства на случилото се пита учителя си какво може да получи не-будистът, въпреки че Буда изобщо не дава никакво указание и не се обръща към него с думи, на което той отвръща: „Той беше като добър кон в света, който вижда формата на камшика и вече галопира.“

Тук се използва притчата за четирите коня, в която посетителят на Буда се сравнява с добрия кон, който веднага и с цялата яснота интуитивно разпознава най-важното и го превежда в действие. За това не са необходими думи. Притчата за четирите коня е насочена към връзката между учител и ученик. Тя разказва за това колко бързо конят разбира какво иска ездачът му и в каква посока трябва да върви. Има четири вида коне. Конят от първия вид интуитивно долавя намерението на ездача си, без да се използва камшик. Във втория случай камшикът докосва леко кожата на коня и тогава той разбира желанието на ездача. При третия вид ездачът трябва да удари плътта на коня, а при четвъртия – камшикът трябва да достигне до костта, за да може конят да разбере какво да прави и да действа по съответния начин. Доген свързва тази притча с учебния процес: в първия случай ученикът интуитивно разбира какво иска учителят, без учителят да формулира или изрази намерението си. При втория вид ученикът се нуждае от ясна улика, за да разпознае посоката към истината. В третия и четвъртия случай се

изискват конкретни сигнали, за да разбере ученикът за какво става въпрос и може да се наложи учителят да предприеме драстични мерки, за да ускори учебния процес.

Друга индийска притча, която поетично разкрива ролята на коня и необичайната му съдба е тази за кралския кон Кантака. Според преданието преди около 2500 години принц Сидхарта напуска кралския дворец и тръгва на пътешествие, което променя живота му и света. Той започва това пътуване на гърба на най-ценния кон в царството на баща си: Кантака, великолепен бял жребец. Легендата разказва, че Сидхарта и Кантака са родени в един и същи ден. Кантака се появява в историята на принца, когато Сидхарта се жени за принцеса Ясодхара. Младоженецът трябва да докаже стойността си на воин, способен да язди в битка, да владее меч и да превъзхожда в стрелба с лък. Яздец Кантака, Сидхарта надминава противниците си в състезания, доказващи превъзходните му умения на конник и боец. Така Кантака става любимият му жребец.

Страхувайки се, че синът му Сидхарта ще избере да стане монах вместо владетел, крал Судходана го заобикаля с голямо богатство и уют, като птица в позлатена клетка, защитена от реалностите на света. Ала Сидхарта получава видения за четири пътувания извън двореца в колесница, теглена от Кантака. Докато е извън стените на двореца, Сидхарта става свидетел на това, което преди това е било скрито от него: при първото пътуване опознава старостта, при второто – болестите, при третото – смъртта. За първи път научава, че тези условия на живот са неизбежни, че всички остаряваме и умираме и това го натъжава. Тогава той получава четвъртото си видение – пътуване, по време на което вижда монах, живеещ аскетичен мирен живот. Този монах дава надежда на Сидхарта и той решава да се откаже от своето възвишено бъдеще като могъщ цар и вместо това да следва пътя на монах, за да търси духовно решение на човешкото страдание. Оставяйки след себе си жена, дете и луксозен живот, яздец Кантака Сидхарта напуска двореца. Когато слиза за последен път от коня си, за да продължи живота си пеша, Кантака не може да преживее раздялата с господаря си и умира. Но това не е трагичния край на историята. Легендата продължава, разказвайки как Кантака се превъплъщава в просветлен последовател на Буда и по този начин в духовен смисъл отново се обединява със Сидхарта. Конят, придружаващ господаря си през всички основни моменти от ранния му живот, постига равенство с хората, като сам става човек. По един удивителен начин духовната мъдрост изпълва душата на древноиндийския човек, притежаващ характерната за времето етерно астрална обвивка. Благодарение на нея духовно душевните изживявания се превръщат в красиви и неповторими поетични образи, поразяващи със своята дълбочина и мъдрост.

Душевната свързаност с природата на коня продължава и в следващите епохи, трансформирана по различен начин, според спецификата на отделните човешки общности. Рудолф Щайнер казва следното: „Ако разгледаме обичаите на народи, които бяха запазили остатъци от старото ясно-видство, например старите германци и виждаме, как те са поставяли пред своите домове конски черепи, това ни сочи

именно едно такова съзнание: човекът се е издигнал над лишеното от интелигентност състояние, благодарение на това, че той е отделил от себе си тази конска форма. Тогава е съществувало едно дълбоко съзнание, че постигането на интелигентността е свързано именно с този факт. Достатъчно е само да си спомним за Одисей и дървения кон на Троя. О, в такива митове се крие една дълбока мъдрост, много по-дълбока, отколкото съществува в днешната наука. Не напразно в митовете се прибягва до една такава форма, каквато е конската форма. А в образа на кентавъра изкуството ни представя един човек, как той е бил свързан с това животно, за да ни припомни за степента на развитие на човека, от която той е израснал, от която той се е освободил, за да стане днешният човек.” (GA 104)

Рудолф Щайнер казва, че културите, предшествали нашата пета епоха имат една цел – да подготвят душата за Великото Христово събитие. Човешката личност, приела даровете на предхристиянските култури, обогатена с опитностите през различните си прераждания трябва да обедини душата си с единствения импулс, който осмисля, осветлява бъдещето – импулсът на Христос. Само развитието на ума и интелигентността не са достатъчни, човекът трябва да се свърже с принципа на Христос. Това е силата, която извежда човешките души през земното развитие към бъдещия Юпитер. В Откровението виждаме тези одухотворени от Христос човешки души облечени в бели дрехи, носещи на челата си знака на спасението като видение, което се явява пред очите на Йоан след отваряне на петия печат. А какво ще се случи с онези, които изостават, които се измъчват от материалността, с която са свързани, в плен на втвърдената и груба материя? Те са развили качествата на еволюцията, придобили са интелигентността, но са останали резистентни към основния принцип на развитието – Импулса на Христос. Ето защо те се явяват пред ясновиждащия поглед на Йоан при отваряне на първите четири печата с формата, която сами са придобили – формата на коня: „Показани са онези хора, които искат да останат с това, което са им дали четирите подготвителни културни епохи, в които се намира старата форма на Луцифер, която ги разединява. Ето защо чрез отварянето на печатите ни се показва как те приемат именно формата, която сами са добили. Те са проспали събитието на Христос, те се прераждали във формите, които могат да им бъдат дадени без влиянието на Христовия Принцип. Ето защо отново се явява това, което показва само интелигентността, само ума, 4-ри пъти едно след друго се явява конят. Явява се древната форма на човека, която той е добил чрез това, че е приел конската природа.” (GA 104)

Ето как е описан този момент в Откровението:

„...И видях, когато Агнецът отвори един от седемте печата и чух едно от 4-те живи същества да казва като с глас от гръм: дойди и виж. И видях бял кон, и яздецът на него имаше лък и даде му се корона и той излезе побеждаващ и победи. И когато отвори втория печат – излезе друг кон, червен, и на яздецът на него се даде да отнеме мира от земята, та човеците един друг да се избиват, и даден му бе голям меч....И когато сне третия печат, видях, ето вран кон и видях на него ездач с везни в ръка. И когато сне четвъртия печат ..

видях блед кон, и върху него ездач, чието име беше смърт и адът следваше подире му. И им се даде власт над четвъртата част на земята да умъртвяват с меч, и глад, с мор и със земни зверове.“ (Откр.6:1-8)

Какво символизира белият кон и защо е победител? Знаем, че земното развитие е насочено към това, да сближава хората в любов. Обаче, ако преди идването на Христос хората биха били съединени само чрез кръвното родство, тогава отделният човек никога не би стигнал до там, да развие личността. За да се утвърди човешкият Аз е необходимо определени сили да работят в посока отделяне на човека от общността, разкъсване на кръвните връзки и довеждане му до самостоятелност. Рудолф Щайнер описва процеса така: „В човешкото астрално тяло се бяха вгнездили такива същества, които му даваха подтик да не оставя да се заличи неговото съзнание в това на общността. Това са луциферическите същества. Те бяха онези, които още в предхристиянското време бяха действували против груповото съзнание; на тях дължи човекът своята самостоятелност, развитието на своята личност. Много важно е да се разбере, че това, което се стремеше към обединяване, се дължи на Яхве, а това, което разединява, се дължи на луциферическите същества, на луциферическите духове.“

Те са тези, които са представени чрез белия конник. Тяхната задача е да отделят човека от общността и те успяват. По този повод, Рудолф Щайнер пише още: „В първите времена на Християнството имаше една мъдрост, която гласеше: *Christis veris Luciferis* - Христос е истинският носител на светлината; защото Луцифер също означава носител на светлина. Защо Христос е наречен истински носител на Светлината? Защото сега чрез него е станало правилно това, което по-рано беше неоправдано. По-рано то беше едно разединение; хората не бяха още узрели, за да станат самостоятелни. Сега чрез импулса на Аза, който бяха приели чрез Христос, хората бяха стигнали до там, че въпреки развитието на Аза, те можаха да се сближат в Любовта. И така чрез истинския Носител на Светлината, чрез Христос, на човечеството бе донесено това, което Луцифер искаше, така да се каже, да даде преждевременно на човечеството, когато то не беше още узряло. Той донесе Импулса за добиване на самостоятелност, но също и духовната Любов, която съединява това, което не е сродно по кръв. Чрез него дойде епохата, в която човечеството узря за това, което Луцифер искаше да предизвика преждевременно.“ (GA 104) Следва червения конник, символизиращ войната – както в пряк, така и в преносен смисъл. Войната на самостоятелния човешки индивид, следващ подтиците на своето его срещу всичко, което застава на пътя му, т.е. безогледният егоизъм е в основата и на другата война, която води до страдания, кръвопролития и глад. Това е олицетворено и чрез черния конник – последствията от действията на нисшия човешки Аз – глад, бедност, нищета, но и бездуховност, жестокост, бездушие. А какво означава бледият кон, който се появява след отваряне на четвъртия печат? Той единствен заявява директно своето име – „смърт“. Това не е смъртта, която настъпва в края на всеки земен живот. Тук смисълът на смъртта е глобален, космически - това е съдбата на всички, които

са останали встрани от духовните импулси, произтичащи от Мистерията на Голгота. Те са тези, които са „бледи“. Те са така наречените „хладки“ – нито топли, нито студени – безучастни и безчувствени. Тях ги спохожда „втората смърт“, окончателното пропадане в бездната.

Емануел Сведенборг също има духовно видение на коне: Ето как го описва той: „Погледнах в света на духовете и видях армия на червени и черни коне. Ездачите приличаха на маймуни. Те бяха обърнати с лицата и гърдите назад - към опашките на конете... Поводите висяха около врата на ездачите. Те издаваха бойни викове към други ездачи на бели коне, които държаха юздите с двете си ръце. Всъщност те (първите ездачи) възпираха конете си от битката. Това продължи дълго. Тогава два ангела се спуснаха от Небето, дойдоха при мен и казаха: „Какво виждаш?“ Разказах им, че наблюдавам една много забавна конница. Попитах какво става и кои са те. „Тези хора са от мястото, което се нарича Армагедон в Откровение 16:16, отговориха ангелите. Там се събраха няколко хиляди с цел да се борят с онези, които са от Новата църква на Господ, наречена „Новия Йерусалим“. „На това място те обсъждат църквата и религията, въпреки че нямат църква, защото нямат духовна истина и нямат религия, защото нямат духовна служба. Те обсъждат църквата и религията само с устата си и устните, но само с цел да се използва църквата и религията, за да доминират над другите. „Това са хората, които приличат на маймуни, яздещи обърнати назад на червени и черни коне с юздите около собствените си вратове. Тези, които нямат любов към истината или доброто от Словото... Конят означава разбирането на човека за Словото. Червеният кон означава разбирането на Словото, което е загубило своята доброта. Черният кон означава разбирането на Словото, което е загубило своята истина. Тези хора издават бойни викове срещу ездачите на бели коне, защото бял кон означава разбиране на истината и добротата на Словото. Те изглежда, че спират конете си назад, защото самите те се страхуват да се бият, страхувайки се, че истината на Словото би достигнала до много хора и че по този начин ще излезе наяве. Това е тълкуването.“ (Е. Сведенборг „Истинската християнска религия.“)

Каквото и да е нашето лично убеждение и тълкуване, трябва да помним, че смисълът на човешкия живот е едно пътуване към истината, което ние, днешните хора извършваме чрез своето мислене – мислене, което в епохата на Михаил превръщаме в процес на чисто духовно опознаване чрез ума и сърцето.

„Да галопираш по гърба на кон, означава да споделяш неговата скорост и сила, да споделиш даряващото му сърце.“ – казва Миларепа. Това е и усещането, с което е изпълнена неговата „Песен за галопирация кон „:

„Той галопира в равнините на голямо блаженство.

Като напредва, ще придобие ранга на победител Буда. Връщайки се назад, отрязва корена на сансара.

Продължавайки напред, достига високата земя на Буда.

Яздейки такъв кон, човек е озарен от най-високо просветление“

Христина Ангелова

ТРОИЧНОТО СЛЪНЦЕ И ХРИСТОС

В наше време е абсолютно необходимо да знаем къде стоим в духовната еволюция на човечеството и по какъв път трябва да тръгнем, за да си осигурим оцеляването на нашата цивилизация. В чисто антропософски смисъл духовните сили, които ние наричаме ариманически и които обгръщат цялото наше материалистично мислене и действия, се стремят да ни обвържат със Земята чрез чистия интелектуализъм. Понастоящем тези ариманически сили са много силни. Те се опитват всячески да получат достъп до човешките души и да ги впримчат в едно материалистично, чисто интелектуално разбиране за света. Поради тази причина е важно за много хора да разберат по какъв начин трябва да продължи еволюцията на Земята, ако човечеството иска да постигне земните си цели. За да разберем това трябва да насочим своя поглед назад във времето.

Позволете ми да започна с азиатската цивилизация, която аз нарекох древноперсийска култура. По време на тази културна епоха посветените виждаха едно божествено, духовно същество в Слънцето. После, по време на египетско-халдейската епоха, те виждаха слънчевите сили в действие, а по време на Древна Гърция те долавяха само етерните влияния от Слънчевото същество. По-късно в хода на историята, тези три аспекта от Слънцето, познати на Заратустра, Озирис и Питагор и Анаксагор, респективно и на Юлиан Апостат, който беше запознат с учението за инициацията, както всеки друг по негово време. Юлиан Апостат казваше, че Слънцето има три аспекта: един, принадлежащ на земния етер; един – на небесната светлина и на химическите, топлинни и светлинни сили, стоящи зад земния етер; и един трети – чисто духовен аспект, който беше едно божествено същество. За тези свои твърдения Юлиан беше убит. Той живееше в такъв момент от човешката еволюция, когато човечеството не беше достатъчно узряло, за да приеме такива значими истини.

Днес една нова форма на посвещение – такава, каквато антропософията предлага е нужна, ако искаме да погледнем назад в онези древни времена, когато хората на Земята научаваха мистериите на човешката духовна еволюция директно от Слънцето.

Когато учениците на древните посветени поглеждаха отвъд Земята в космоса, те долавяха духовното същество на Слънцето във физическото Слънце и неговите въздействия. Всъщност това същество беше онова, което по-късно щеше да бъде наречено Христос. Извън Земята, в космическото Слънце, тези посветени съзираха Христос. Те говореха за Него като за същество, което живее не на Земята или в земните сили, а по-скоро в силите на Слънцето. Напълно погрешно е да вярваме, че древните посветени говореха за друго същество, освен Христос. Преди Мистерията на Голгота, Христос винаги беше възприеман като едно извънземно същество.

Какво се случи при Мистерията на Голгота? Това Слънчево същество, преди откриване само извън Земята и възприемаемо само за посветените в небесните мистерии, се

инкарнира в човека Исус от Назарет, живя на Земята, беше разпънато на кръст и погребано, след което се появи пред неговите посветени ученици в духовното тяло на Възкръсналия. Същността на Мистерията на Голгота е в това, че възвишеното Слънчево същество слезе на Земята от космическите висини и че Христос, който премина през смъртта и чието тяло беше положено в гроба, обучаваше Своите посветени ученици след Неговата смърт и Възкресение. Това, на което ги учеше, трябва да бъде разпознато от много хора днес, така че да можем да участваме в прогресивното развитие на човечеството.

Всички древни посветени бяха обучавани от извънземни същества. В тези древни времена на хората им беше преподавано на духовен език от божествените учители, които слизаха от духовните светове да инструктират посветените. За онези, които учеше след възкръсването Си, Христос беше един такъв учител, но Той беше способен да ги научи на нещо, което по-ранните божествени учители не можеха.

Някогашните божествени учители разказваха на хората много за мистериите на раждането, но нищо за мистериите на смъртта, защото по това време дори и едно същество от божественния свят не беше изпитвало смърт. Смъртта можеше да бъде изпитана само на Земята и само от човешки същества. Въпреки че боговете виждаха човешките същества да умират, те самите имаха само повърхностно познание за смъртта. Някогашните духовни учители се инкарнираха само временно, за да се появят пред човешките същества, които обучаваха, а богът Христос позна земната смърт, живеейки като човешка душа в едно физическо, земно човешко тяло.

Но това не беше всичко, което Той научи. Ако Той беше преживял само събитията между кръщението в Йордан и Неговото разпъване и смърт на кръста, Христос не би бил способен да каже на учениците Си това, което им каза след Възкресението. Както някогашните божествени учители, които слязоха на Земята, така и древните посветени знаеха всичко за мистериите на космоса, но те не познаваха мистериите на земната вътрешност. Те знаеха, че земната вътрешност е управлявана от духовни същества от различен тип от боговете, които слязоха на Земята във времето преди Мистерията на Голгота. Чрез Своето погребение, обаче, Христос стана първият от „горните“ богове, който позна вътрешността на Земята. Важно е да се знае, че Христос изследва тази непозната територия от името на „горните“ богове. След Възкресението, Той учеше учениците Си, че боговете също се обучават и се развиват. Това е и което Павел научи чрез естественото си посвещение пред Дамаск. Чрез тази разклащаща земята опитност, той разбра, че една сила, откривана преди само на Слънцето, се беше обединила със земните сили. Всъщност съществото, което някога живееше само на Слънцето, беше слязло на Земята, за да изпълни нейните сили. Следователно за онези, които първо провъзгласиха, Мистерията на Голгота не беше само едно земно събитие. Древно християнските посветени учеха, че тя беше също и едно космическо събитие.

Ранните християни, които постигнаха една дълбока степен на посвещение знаеха, че Христос - съществото, което премина през Мистерията на Голгота, беше слязло от още по-големи висини на Слънцето, където беше виждано от Заратустра. После неговата сила беше изявена първо в лъчите на Слънцето, където беше възприеман от египетските посветени, а след това в обкръжението на Земята, където беше възприеман от гръцките посветени. Сега, обаче, ние би следвало да Го възприемем такъв, какъвто Той беше, ко-

гато ходеше сред човешките същества в едно земно тяло. Ние би трябвало да Го видим в Неговата истинска форма като Възкръсналия, Който е в и от Земята. Той е разбрал мистерията на Земята и постепенно ѝ позволява да тече в по-нататъшното развитие на човечеството.

Рудолф Щайнер
24 Април 1922 г. Лондон
Превод: **Иван Живков**

СВОБОДАТА И РАДОСТТА ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ПОЗНАНИЕ

Потопени във всемирния етер душите ни пулсират с туптящото сърце на Вселената.

Христос ни е дал правото на избор между добро и зло, а с това и свободата да познаем радостта, че живеем.

С антропософското познание получаваме свободата и радостта да сме всичко, разбирането, че сме отражение на целия Космос.

Душата придобива множественост да бъде едновременно тук и навсякъде. Тя изживява радостта си от свободния летеж и всеобхватните възможности на Духа да бъде извън времето и пространството. Прониквайки в дълбините на душата си изживяваме трепета на търсенето и намирането.

Практикуването на антропософското познание дава яснота на осъзнатите кармични връзки духовни приятелства и духовна любов.

С познание за свръхсетивното преодоляваме гравитацията, събаряме всички прегради към вътрешния си и външ-

ния безкрай. В земния ни живот краката ни носят над буците пръст, Духът – над облаците. Напускаме тромавото тяло, следвайки устремената си душа.

Духовното познание ни води извън всекидневието, извисеният Дух – извън мисловните коловози.

В моменти на самота и безнадеждност искрящият Дух осветява пътя ни през сумрачните лабиринти на земния живот.

При всяко прераждане развиваме нови дарби, които обогатяват безсмъртната ни индивидуалност. В каскадата от прераждания добиваме възможността да видим себе си през очите на Космоса.

Христос донесе на света духовната любов, която започва с прегръдка на ближния и се разширява до прегръдка на цялото човечество.

Михаил Кендеров

ЕКИПЪТ „РАЙНЕКЕ“ И НЕГОВИЯТ ВДЪХНОВИТЕЛ

Бранко Любич е роден през 1961 г. в Босна (Югославия). Детството си прекарва в Македония и Сърбия. Завършва славянска и германска филология през 1984 г. в Белград. От 1985 до 1990 учи актьорско майсторство и формиране на говора в Дорнах, след което става член на актьорската група на сцената на Гьотеанума. До 2002 г. играе различни роли в мистериите драми на Рудолф Щайнер и Фауст от Гьоте, рецитира при представления на евритмичната група при Гьотеанума, превежда лекции от Рудолф Щайнер и изнася лекции в Швейцария, Германия и Сърбия. От 2002 г. в продължение на 16 години работи като социален педагог, особено с деца аутисти, а понастоящем е помощник учител в няколко средни училища край Базел. От много години пише авторски материали за антропософския вестник „Европеецът“.

Образът на Фердинанд Райнеке, който се появява в третата мистериозна драма(1) на Рудолф Щайнер, служи като инструмент на Ариман, за да обърка Щрадер и чрез него да нападне духовния му учител Бенедикт(2).

Райнеке е много остроумен и хитър, който не отдава никакво значение на духовното, а само на техническото и научното познание. От човешка гледна точка той успешно отстоява възгледите си, волевата си сила и намерения, а и ежедневните му действия обещават да донесат финан-

сов успех. Но за духовно обученото око това човешко его, с всичките му таланти и импулси, се е поставило в служба на Ариман – духовният противник на човечеството, който чрез нашепване и инспирации изцяло подготвя Райнеке за осъществяване на своите планове. Една конкретна сцена от посочената драма(3) показва убедително как за кратко време Райнеке изживява замъгляване на земното си съзнание, за да възприеме подсъзнателно студените мисли, възникнали от една нечовешка интелигентност. Вратата на неговото

съзнание е отворена и незащитена. Замъгляването е необходимо, защото Ариман се страхува от пълната светлина на съзнанието.

От едното, направй две

В драмата на Щайнер Фердинанд Райнеке е само един от примерите за такива хора, които съвсем не са малко в живота. В наше време има две известни личности от този тип, които от години не играят на театрална сцена, а са в центъра на вниманието на световната сцена и особено през последните няколко месеца. Бихме могли да ги наречем един вид екипът „Райнеке“, тъй като те отдавна са се отделили на шепота на техния господар, а освен това имат на разположение глобална финансова суперсила. Очевидно това са хората, чрез които Ариман иска да нанесе глобален удар срещу непредсказуемостта на човечеството, за да му причини трайно поражение.

Неговата сила е абсолютната власт, подчинението на човешкия живот на йерархичния ред и нормализацията на данните, с намерението индивидуалният аз да се вплъти по такъв начин в цялата ариманична система, че всички същества, надарени с живот, да бъдат подложени на планиране и изчисление, и напълно контролирани за неговите цели. Ако се изразим по-грубо: този противник иска да унищожи човешките същества по такъв начин, че накрая това, което постигне, най-вероятно ще бъде един вид киборг. Както животните са стадни същества, които могат да се управляват и водят (а с това се правеха масови експерименти при комунистическите режими), така и Ариман ще ръководи и подтиква човешките души чрез заглушаване и манипулиране на съзнанието им, за да не могат да развият напълно висшите си качества. А екипът „Райнеке“? Всеки Райнеке носи духовния белег, който означава, че неговата интелигентност може напълно да потъпче моралните принципи и че той е непрекъснато отворен за технически, ариманични нашествия като къща с постоянно отворена врата.

И така, тези двама известни хора са добре познати, защото непрекъснато присъстват в медиите. А името на първия Райнеке казва всичко. Кого имам предвид?

Как се проявява злото?

В интернет има един видеоклип от 7 минути и половина с Бил Гейтс(4), който все още може да се види и от който човек може да опознае много добре този стратегически филантроп(5) чрез неговите изявления, жестове и мимика.

Освен факта, че човек трябва да осмисли твърдението му в тази панелна дискусия, от последователността във видеото може много да се научи чрез наблюдение. Какво забелязваме?

Първото нещо, което ни прави силно впечатление е бодрия ентузиазъм, с който Гейтс обяснява защо не е необходимо да се тревожим за ваксинирането на децата. „Ние вземаме нещо...“, той прави малка пауза и поглежда несигурно към публиката, „които са генетично модифицирани организми и ги инжектираме в ръчичката на детето...“ – той прави енергично движение (все едно че хвърля копие), а пороят

думи продължава да тече, докато съпругата му Мелинда гледа безучастно, после добавя: „Инжектираме ги направо във вената!“ Сега идва характерното му кръгово движение с разперени ръце (все едно че подкрепя думите си с въпросителен жест), с което се опитва да апелира към цялата публика, казвайки с извинителен тон: „Ами да, аз мисля, че може би трябва да имаме система за сигурност, чрез която да извършим експерименти и да тестваме някои неща...“

През цялото време щастлива усмивка трепти на момчешкото му лице, докато той говори без прекъсване на висок глас. Човек има впечатлението, че тук някой играе роля, в която чувства детски ентузиазъм към технологичните въпроси и не вижда нищо лошо в тях. Въпросът за отговорността, който би си задал някой с по-зряла душа, изобщо не се появява в това негово настроение.

Има само ентузиазъм и практическа преценка, както при точната обработка на стоки по съвременния начин. Бил Гейтс, чието първо име на английски означава също „фактура, сметка“, тук разкрива, че е човек на действието, волята да продължи и да използва това, което е технически възможно. Той не проявява емпатия към органичната деликатност на малкото дете, нито отговорност за възможните странични ефекти от все още неизпитаните вещества във ваксината, или етичност към индивидуалността. Защото тогава той би трябвало да почувства респект и да бъде обхванат от благоговение пред живота... Търсим, но не откриваме такива неща... Мисленето на Бил Гейтс, интелигентно по въпросите на мениджмънта и информационните технологии, се разкрива като напълно абстрактно в човешката сфера. То е изцяло откъснато от изживяването на това, което наричаме смисъл на истинското човечество с неговата духовна сила и достойнство, защото в този смисъл не е включено функционирането на изцяло координирани машини. И там, където човекът не може да види себе си като човешко същество с неприкосновена свобода, там започва да се разкрива злото.

Може да се спори, че това впечатление и дадената оценка са пресилени. Защото Бил Гейтс, чиято фамилия е мн. ч. на думата „врата“ на английски, в началото изглежда много приятен и любезен човек. С финансовия му успех (!), изцяло подкрепен от цифри, ще се намерят доста завистливи хора, които искат да го дискредитират. Това може да се приеме като сигурен аргумент, ако нямаше други факти, потвърждаващи горното впечатление.

Нов патент

През 1975 г. на Гейтс му хрумва предприемаческата идея, че във всяка къща на масата трябва да има компютър. Четиридесет и пет години по-късно в индустриализираните страни това вече е станало практическа реалност. Чрез продуктите на Майкрософт, Гейтс присъства все повече в нашите домове и на работните ни места. Нашите деца също използват програмите на Майкрософт в държавните училища за учебните си задачи или в онлайн обучението. Но Майкрософт иска повече: използването на нано-технологията в съвременните изследвания поставя нов, жестоко манипулативен инструмент в ръцете на компаниите: възможността за „смайт“ достъп във вътрешния свят на човешкото тяло

и оказване на влияние върху индивидуалното човешко състояние и психика. Такава интервенция отваря възможност за контролиране на *микросмичното* измерение на човешкия живот от физическата му страна.

На 26 март 2020 г. в СОИС(6) излиза съобщение за нов предстоящ патент на Майкрософт(7) под номер WO2020/060606. Бизнес журналистът д-р Норберт Херинг обяснява в своя блог *Geld und mehr* („Пари и нещо повече“), че Майкрософт иска да използва този патент, за да копае криптовалута с мозъчните вълни на потребителите на компютри(8).

Възможно е тук, тъкмо защото намеренията са неясни, нанотехнологията също да бъде включена при използването на телесни сензори, които могат да се използват и вътре в самото тяло. Дали сега някой предполага колко далеко може и вероятно ще стигне интервенцията в нашата най-интимна сфера на дейност по начин, който е непознат досега?

Този патент носи в себе си един вид сигнатурата на злото. Създателите на подготвяните тук системи ще могат да ги използват за най-голямата манипулация на хората. Очевидно е, че те се стремят към глобален контрол върху всички лични данни, които ги интересуват и върху част от нашата познавателна способност (приложението в Женева прави този патент достъпен за всички страни членки на ООН), и в същото време комбинира този процес с финансово предимство. Когато този контрол се съсредоточи в ръцете на една корпорация и се увеличи безгранично – развитието на човечеството също ще бъде сериозно застрашено.

Парите на Майкрософт

„Идеята е колкото гениална, толкова и коварна“. /.../ Мозъчните вълни и топлината от тялото, излъчвани от потребителите при изпълнението на задача, поставена от интернет доставчик, като например разглеждане на реклама или използване на някои интернет услуги, може да се използва в процеса на копаене. Ако този е начинът, по който криптовалутата ще се копае в бъдеще, това означава все по-колосален бизнес за ИТ гигантите като Майкрософт, защото те имат достъп до масовите потребители на интернет.

Това, разбира се, включва сървъри, сензори и други елементи, които също ще дадат възможност за обратна връзка от мозъчните вълни на потребителя, поради което той ще може несъзнателно да разреши труден компютърен проблем.

И пак д-р Херинг: Патентът е двусмислен и изброява цяла поредица от възможности за измерване на телесните функции от мозъчните вълни до сърдечния пулс и телесната температура, а и всяка комбинация от тях. Вместо безсмислени аритметически задачи, алгоритъмът на копаенето предвижда, че сигналите от тялото трябва да имат някакъв много специален модел, така че да се потвърди блокиране и да се извлекат валутни единици. Ако това не ви напомня за трилогията „Матрицата“, значи не сте гледали филма.

Възможно приложение е вместо да се плаща с пари, на доволните доставчици да се заплати чрез мониторинг на телесните функции на потребителите, докато те четат. Доволните доставчици биха могли да използват тези данни, за

да си доставят криптовалута.

В основния вариант, обаче, на хората, които са свързани със сензорите, трябва да им се позволи да задържат криптовалутите, изкопани с техните данни. В това има смисъл. Тогава те ще се радват да участват и може би дори няма да забележат, че разкриват нещо много по-ценно заедно с биоданните си, а именно – цялата важна информация за тяхното здравословно състояние заедно с данните за използването им на мултимедиите“.

Вторият Райнеке

Темата, обаче, която се открива тук и асоциациите, които можем да направим с различни сфери на живота, са толкова сложни, че трябва да се включат няколко участника. Затова не е за учудване, че към тази Райнеке персона (Бил Гейтс) се прибавя и друга, която от години е импулсирана от *макрокосмически фантазии*: Илон Мъск, основателят на компанията „Тесла“, чиито действия са обхванати от идеята за роботизирането на човешкия живот. Всеки, който честно изживява величието на слънцето и на земята, може да се почувства толкова неловко от неговите идеи, колкото и от лицето му с твърди и студени черти.

Този втори „Райнеке“ сега преследва своите ариманизираните фантазии с особена скорост и смайваща непреклонност. Неговата компания „СпейсЕкс“ контролира глобалната сателитна мрежа „Старлинк“, която вече функционира в началните си фази с намерението да позволи глобален достъп до интернет и най-високо качество мобилно приемане до края на 2021 г., а това включва и използването на последната 5G технология. Над 400 сателита вече са изстреляни и Илон Мъск е получил разрешения (в САЩ) да изстреля повече от 11,000 сателита в орбита до 2027 г.! Образно казано, сега над главите ни се създава един вид *електромагнитна мрежа*, която се фиксира над земята. Каква мегаломания за някой с юношеска дързост да заеме цялото пространство над планетата и да издигне масивна мрежа от уреди между човешките същества и слънчевите лъчи без да пита хората на земята!

Със сигурност може да се каже, че той се е заловил с две ръце за работа. Това, към което се стреми Бил Гейтс със смарт микросистемите, се подкрепя от Мъск с електромагнитно замърсеното макропространство: мрежата, подготвяна от „Старлинк“ ще облагодетелства и патентовата работа на Майкрософт. Тя ще предостави електронната основа за една глобална система, тоталитарните качества на която бяха немислими досега в такива мащаби. Двата Райнеке са слуги на един и същи господар и затова проявяват еднаква безпощадност към човешкия живот.

За да илюстрираме неспособността на Мъск да почувства човешкото в своя собствен дух, ще бъде достатъчен последният епизод в неговия живот: наскоро той стана отново баща и заедно със съпругата си съобщиха името на новородения им син: X AE A-12. Подобна на шифър комбинация от букви и число! Все едно, че казва: „Ако си машина, синко, ще бъдеш перфектен, така че просто се стреми да станеш машина!“ Двата Райнеке, на които е дадена почти неограничена власт заедно с тяхното пълно неразбиране на

човешката природа, действат като мрежов екип, който работи по много начини и буквално постила „червения килим“ за Ариман.

Каква е всъщност наградата за двамата Райнеке?

Каква ще бъде наградата за двамата Райнеке? Каква корективна съдба ще очаква тези наши съвременници, които заедно атакуват духовната и човешка природа на хората по най-чудовищен начин? Колко ужасна трябва да бъде съдбата на онзи, който опошли човечеството по такъв начин, че го деградира до кукла на конци чрез високо развита технология и го третира като кукла, сякаш най-съкровено нещо – нарушаване на свободата на човешкото същество – не е нищо повече от съдържание на видео игра, което може да бъде манипулирано, реконструирано или изтрито, според нуждите. Има ли по-голямо насилие върху свещената същност на човека?

Богатството от материални вещи, немислимото количество пари, притежавани от отделни хора, властта да се вършат неща, които променят живота на човечеството – всичко това може да бъде временна награда за екипа на двамата Райнеке, която ги изпълва с гордост и задоволство. Но техните гордост и задоволство са основани на заслепяване на съзнанието и нечувствителност на сърцето, и следователно – самозаблуда. Ариманизираните представи, че хората са машини или киборги – или че мозъкът е компютър – работят зад привидно филантропските действия на Гейтс и Мъск – и това ще има последствия. Тяхната съдба прави толкова трагично впечатление на естествените човешки чувства, че както при Щрадер(9), можем „само да я оплакваме и плачем“, разтърсени от болезненото изживяване на това силно *несъответствие* между мисъл и реалност, на това *неразбиране* на собствения човешки произход. Какво ужасно нещо е да си неспособен да искаш да разбереш духовното в хората или да пренебрегваш гласа на съвестта и въпреки това да имаш претенциите да играеш с цялата си сила на световната сцена!

Съдбата на големия майстор на изчисленията

А какво да кажем за техния велик вдъхновител, който известява за своето присъствие все по-ясно? Ще се реализират ли неговите свръчовешки изобретателни намерения или накрая ще се провалят? Възможно ли е тази решителна атака да му донесе ужасно разочарование? Едно нещо може да се каже със сигурност: Сметките на Ариман, макар и добре замислени, със светкавично и хитроумно планиране, няма да успеят, защото такава гигантско потискане на най-вътрешните човешки ценности непременно ще пробуди съответно най-силната лична и индивидуализирана съпротива. Човешките същества не могат да бъдат изчислени, докато остават човешки. Затова нашата същност, устремена към Христос, ще трябва да се бори най-енергично с жаждата за власт, с всеки вид егоизъм, с лъжите във всички сфери на социалния живот и най-вече, със страха да не загубим себе

си и собствения си душевен живот. Но през всичко това ние трябва непременно да преминем и пътят ще стане наш.

Бележки:

- (1) „Пазачът на Прага“, Рудолф Щайнер (Събр. съч. 14)
- (2) Бенедикт и Щрадер са двама от най-важните образи в мистериите драми на Рудолф Щайнер
- (3) Осма сцена, в която е показано влиянието на Ариман. Изразът „стратегическа филантропия“ идва от адвоката и политика Робърт Кенеди младши. Той има предвид „привидна“ филантропия, дейността на която води по обиколни пътища до съюзяване по интереси и корпоративни дялови сделки, а те от своя страна които водят до съответните постижения от тази дейност и накрая, до увеличаване на първоначалното богатство на филантропите. Според Кенеди младши Бил Гейтс има „месианското убеждение, че е предопределен да спаси света чрез технологиите“.
- (4) на 22.01.2015 в Брюксел; виж Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=ec0XZDgQ7XU> (съответното място идва след втората минута).
- (5) Виж бележка 3
- (6) СОИС означава Световна организация за интелектуалната собственост
- (7) Виж: <https://patentscope.wipo.int/search/en/detail.jsf?docId=WO2020060606&tab=PCTBIBLIO>. Патентът е представен на 20.06.2019 и обявен публично на 26.03.2020.
- (8) На езика на ИТ копаене на криптовалута означава компютърно разрешаване на сложни аритметични задачи, за което възнаградението е криптовалута (дигитални монети).
- (9) „Пазачът на Прага“ от Рудолф Щайнер, осма сцена.

Рудолф Щайнер за истината

(предадени от Мари Щайнер през 1945 г. на група членове на Обществото, публикувани в „Mitteilungen aus der anthroposophischen Bewegung in der Schweiz“)

След една лекция, в която д-р Щайнер говори за причините за войната, той е заобиколен от група слушатели, които продължават да му задават въпроси:

„Често ме питат: Какво можем да направим ние? – Ние няма да успеем срещу свръхсилата, но все пак можем да направим нещо – да мислим заедно истината и тъкмо затова ви изнесох лекциите“. После се обърна към един господин вдясно от него, за когото знаеше, че е настроен много анти-германски и му каза: „Ако вие, например, си промените мнението въз основа на днешната лекция заради мен и после след 14 дни отново се върнете към предишното си мнение, тези 14 дни, когато сте мислили истината заедно с нас, ще имат голямо значение за духовния свят“.

Друга възрастна жена зад него възкликна малко безочливо: „Защо ще стане така?“

Д-р Щайнер повтори много сериозно: Защо ли? Защото мислите са динамични сили и защото в духовния свят нещата не се изчисляват“.

Бранко Любич
 Риен – Швейцария
 Превод: Диана Ботушарова

БОДИСАТВА ЛИ Е БИЛ ПЕТЪР ДЪНОВ - УЧИТЕЛЯ?

Световен Учител е понятие, въведено за първи път в Теософското общество в началото на 20 в. от Ани Безант и Чарлс Ледбитер. С него се обозначава човекът-носител на индивидуалността на Бодисатва Майтрея, очаквана да се роди през този век. За нея в „Тайната доктрина“ Елена Блаватска казва: „Майтрея е тайното име на петия Буда и на Калки Аватара на Брамините – последният Месия, който ще се появи по времето на кулминацията на Големия цикъл.“ Когато през 1909 Чарлс Ледбитер открива четиринадесет годишния Джиду Кришнамурти (1895-1986) в махалата, в която живее в Индия, въз основа на ясновидски видяната негова „чиста като никоя друга аура“, той го смята за въпросния Майтрея. Двата с Ани Безант го обявяват за носителя на духа на Световния учител, а Ледбитер допълнително твърди, че е и очакваният през 20 в. Месия Христос.[1]

Кришнамурти
(1895-1986)

Констатацията, че Петър Дънов – Учителя е този Световен Учител е направена за първи път в сборника „Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее“ на Вергилий Кръстев. Тя се съдържа в сведения от типа: „*Та в началото на века Ани Безант, Ледбитер и други теософи оповестиха на света, че е дошло време да се роди, да се възплътти в плът Всемирният Учител на земята. Те търсиха ревностно Мировия Учител, но Бог не благоволит да им открие къде се намира Той. Самият факт, че Го търсеха, показва, че те бяха налучкали чрез своите контакти с Невидимия свят, че Той се намира на земята. Благодарение на аурата, която излъчваше Учителят Беинса Дуно, те по медиумичен начин бяха засекли със своите вътрешни радари, че Той е на земята. Но къде е - не можах да разберат.*“ (Спомен на Мария Тодорова, 1. том.[2]) Както и: „*Да, Мировият Учител наистина бе дошъл, но Той дойде в България. Това беше нашият Учител, Който бе на Изгрева. Това нещо те не можеха да го знаят, но трябва да се зачете, че техните вътрешни духовни антени бяха доловили, че Мировият Учител трябва да слезе на земята. А Той бе слязъл, бе се родил и крачеше из земята българска и сееше семето на Словото на Великия Учител.*“ (Спомен на Борис Николов в 3. том). Еднаквият начин, по който звучат и двете изказвания, показва, че те може и да са били измислени и добавени от

редактора Вергилий Кръстев, който си е позволявал такива намеси, както и такива твърдения. В тях наистина не се казва, че Петър Дънов е Майтрея, но предвид значението на „Световен учител“, приписвано на Кришнамурти, това се подразбира.

За авторските права на откритието с характер на хипотеза, че Петър Дънов е очаквания през 20 век Бодисатва Майтрея започва да претендира няколко години по-късно творческият колектив Филип Филипов – Преслав Павлов от варненското Бяло Братство, и същевременно приближеният до същото братство Димитър Мангуров с неговата наподобяваща на изследване книга „Пътят към Аза“[3], публикувана през 2009 г. Първите двама през 2007 г. публикуват своето изследване със заглавие „Учението за Ложата на Бодхисатвите и Бодхисатвата в 20 век“[4], в което формулират хипотезата и за първи път се опитват да я докажат подробно в писмена форма. За целта те използват богата гама от аргументи, сред които са сведения от Рудолф Щайнер, данни от „Изгревът“ на Вергилий Кръстев, беседи на Петър Дънов – Учителя и др. От вторите те, явно не знаейки, че могат да бъдат фалшифицирани, взимат историята за изиграната от Петър Дънов роля да откаже Джиду Кришнамурти от позицията на Миров Учител. Това (уж) станало на теософския събор в Холандия през 1929 г. под влиянието на двама последователи на Петър Дънов. Единият му предал писмо, написано (уж) от него (виж по-нататък), а другият – членът на българското Теософско общество Атанас Димитров, който бил участник в конгреса и, както се твърди, негов организатор, впечатлил Кришнамурти с разказите си за Дънов и така го отказал от натрапената му роля на Световен учител.

Основавайки се на спомена на Борис Николов от „Изгревът“, двамата автори цитират заявлението на Кришнамурти, че „*Мировият Учител е в България*“, за което свидетелствал и друг теософ – също присъствалият на конгреса председател на Теософското общество в България Софроний Ников. В спомена на Борис Николов обаче, то, първо, е предадено малко по-различно, а именно: „*Мировият Учител е в България – той е Петър Дънов*“[5], и второ, е записано, че неговият автор не е Софроний Ников, а айтоския брат Георги Куртев, на когото той (уж) го бил казал. Цялата история, записана в спомена, е следната:

„*Софрони Ников, който е бил на този конгрес като представител на българската теософска ложа много години по-късно лично на брат Георги Куртев от Айтос бе предал думите на Кришна Мурти, който казал, че Мировият Учител е в България и че Той е Петър Дънов. Но Софрони Ников бе го казал това само на брат Георги Куртев, когато го бе посетил веднъж в градината в Айтос. Но той не посмя да го съобщи на останалите теософи в България поради лични и други причини. Кришна Мурти каза Истината, а Софрони Ников я укри за българските теософи и за българската общественост. След 1944 г. той бе арестуван от комунистите и изпратен в концлагер като враг на новата власт и там намери смъртта си. Ако беше казал и изнесъл Истината*

неговият живот щеше да протече по друг начин. За Истината човек трябва да се бори и да отстоява.”

Авторите на изследването недоглеждат обстоятелството, че въпросните думи не са на видния български теософ Ников, а на друг, който уж ги е чул от него. Това обаче, че освен в „Изгревът”, те не се срещат записани никъде другаде, показва, че най-вероятно са му били приписани, още повече, че той е известен като отявлен враг на Дънов. Подобен подход се среща и в спомена на Мария Тодорова в 1. том на „Изгревът”, където на антропософския „враг” Боян Боев е приписана ролята на търсец името на „виновната” (за изгнането на Гьотеанума) антропософка Мария Щайнер.[6]

Странно е обаче не само това, че авторът на холандската „блага вест” е един „враг” като Ников, но и, че освен от него, тя не е чула от никой друг от присъстващите на събора! Новината не е отразена нито в официалното изявление на Кришнамурти, нито в това на ръководството на Теософското общество, нито в пресата, където, ако се беше появила, несъмнено щеше да предизвика световна сензация. При това положение вниманието щеше да се насочи към новия български Световен Учител с всички, произтичащи от това последствия, но сведенията говорят точно за обратното. Такава новина няма и не може да има, защото дори и след разпускането на ордена през 1929 г. и напускането на Теософското общество година по-късно Кришнамурти не се отказва от ролята си на такъв, за какъвто го смятат всички. До края на живота си той се изявява в международен план и дори в последните си дни съобщава, че не може да бъде наследен от никого, а обитаващата го „върховна интелигенция” ще го напусне с неговата смърт.

Това показва, че отразената в „Изгревът”, както и в изследването на Филип и Павлов, информация за холандската „блага вест” не е възможно да е вярна. А тя означава, че или също е манипулирана от редактора Вергилий Кръстев, или е плод на развихрената фантазия на хора от Братството по онова време. Филип Филип и Преслав Павлов, обаче, не се съмняват в нея, както в тази, разказана в спомена на Мария Тодорова от 1. том на „Изгревът” – а именно за „специалния пратеник” на Петър Дънов, който „непосредствено преди момента на организираното обявление на Кришнамурти за Мироз Учител му предава писмо”. Става въпрос за прословутата сестра Магдалена и нейната среща (по-точно - пресрещане) с Кришнамурти, на която тя му предала въпросното писмо, като преди това прескочила оградата на имението му в Холандия. (Дори в „Изгревът” се твърди, че тя го е насилила да го прочете!) След което той няма друг избор, освен да размисли и да се откаже от „трона” на Мировия Учител в полза на Петър Дънов...

Тази история също е малко вероятно да е вярна, защото решението на Кришнамурти да се оттегли от Теософското общество не е взето в последния момент, а след няколкодневен размисъл и пълна трансформация на възгледите му, белязано най-вече от разочарованието от смъртта на брат му през 1925 г.[7]. След нея той постепенно се отчуждава от теософското ръководство, преформулира учението си и се освобождава от теософската терминология и общество.

Филипов и Павлов не се замислят и за това, че ако тази история беше вярна, тогава посланието на Петър Дънов до Джиду Кришнамурти щеше да бъде от типа „*Не ти, а аз съм (Световния Учител)*”, или, отнесено към „престола” на Бодисатвата, щеше да бъде „*Стани да седна!*” Подходящо ли е за човек като Петър Дънов – Учителя, за когото мнозина подозират, че е с ранг на свръхчовек и член на Всемирна Бяла ложа, подобно поведение? Ако съдим по това на „колегите” му от Бялата ложа на Учителите на Мъдростта и Хармонията на Чувствата (така наречените Махатми) – със сигурност не! Тяхна отличителна черта по отношение на контактите с хората е пълната анонимност и *неналагането на волята им* над тяхната, което иначе е така лесно предвид неограничените, вкл. и магически способности, за материализация и дематериализация на физически предмети, както и на тях самите. Тя става ясна, например, от разказвания от Рудолф Щайнер и други хора случай с изместването, или „фалшифицирането” на Махатма Кутуми[8] като инспиратор на Елена Блаватска от един представител на американските окултни масонски среди, знаещ и умеещ да се представя в съзнанието на Блаватска под негово име, както и под това на Мория – друг от оригиналните Махатми. По този начин той я въвежда в дългогодишно заблуждение по време на нейния „индийски период”, от което тя така и не може да излезе до края на живота си. В това време истинският Учител Кутуми, както и който да било друг от неговите шестима колеги Учители, *не се намесва и не я предупреждава* за случващото се, макар и то да предрешава съдбата ѝ (както и тази на Теософското общество). Тоест нито той, нито който да било друг от оригиналните Учители, не прошепва в ухото ѝ „Не е той, а аз съм!”, нито някой от тях ѝ се явява в състена етерна форма, в каквато фалшификаторът се явява пред нейния най-близък сътрудник полковник Олкът.[9] Блаватска е оставена сама да се справи със ситуацията и да прецени „*кой кой е*” (и въобще има ли някой друг инспиратор, освен нейният любим Учител).[10]

От приведената от „Изгревът” и Филип Филип и Преслав Павлов информация обаче излиза, че Дънов прави точно обратното – не остава настрана от фалшификацията „Кришнамурти”, а се намесва с името си в нея, предупреждавайки „конкурента” Кришнамурти да напусне „трона”. Кое-то прави и тази разказана в „Изгревът” история трудна за вярване.

Двамата автори застъпват и друго необосновано сведение от този сборник – а именно това, което се отнася до прословутата среща на Боян Боев с Рудолф Щайнер в спомена на Нестор Илиев в 4. том, в който се казва, че Щайнер (уж) упътил Боев да се върне в България и да намери Петър Дънов. Такива инструкции обаче, съдейки по сведенията на самия Боев, както и от писмата му до Щайнер, не е имало. Най-вероятно те са измислени от Вергилий Кръстев или пък са плод на твърде богатото въображение на някои хора в някогашното Бяло Братство. Двамата автори обаче не се съмняват в тях и дори наричат разговора между двамата „съдбоносен”. Няма истина и в преразказаната от тях история, че Дънов се виждал с Щайнер „*не тук на Земята, [а] горе на Небето*”. Тя е също „аргумент” в изследването им.*

* * *

Всичко това, но най-вече общото залагане на несигурната информация в „Изгревът“, отнема от стойността на труда на Филип Филипов и Преслав Павлов. Отпадането на последната като доказателствена база (която и без това не е достатъчна), прави да остане като основна (или пряка) само тази от Щайнер. Тя, обаче, макар и да е автентична, също не доказва връзката Петър Дънов – Майтрея. Щайнер не е посочил Дънов за Бодисатва – нито пряко, нито косвено. В този случай проблемът е друг – а именно използването на неговите сведения в погрешен контекст, който е измислената от авторите необходимост Бодисатвата на 20 в. да бъде идентифициран на всяка цена в името на ефикасността на Второто пришествие, или, както казват те, заради „правилно[то] разбиране и реализиране на Етерното пришествие на Христос в душата на търсеция Истината“[11] Това било „неформално“ поставена от Рудолф Щайнер „практическа задача пред всеки истински ученик, тръгнал по пътеките на Духовната наука Антропософия“.[12]

Рудолф Щайнер обаче никога не е поставял такава задача на антропософите, свързана с апела Майтрея на 20 в. да бъде търсен като някакъв Свещен Граал (с такъв е сравнен от авторите) и на всяка цена да бъде открит. Дори, ако имаше такава, тя щеше да бъде протвоестествена предвид насочеността на Пришествието не само към тях, но и към всички останали хора, които трябва да го видят по естествен път. Той обаче, както излиза, не е естествен, е обусловен или предпоставен от откриването на Бодисатвата или Граала.

Рудолф Щайнер повдига и разглежда въпроса за Бодисатвата в напълно различен контекст, а именно в този на появата на Кришнамурти на историческата сцена. Изглежда неслучайно в деня на неговата т.нар. първа инициация (по стандартите на Ледбитер), извършена на 12 януари 1910 г., той да изнася лекция в Стокхолм, в която за първи път говори за Второто пришествие на Христос. Тогава той го свързва също за първи път с годината 1933![13] Но нито тогава, нито когато и да било после през годините, той не обвързва това събитие пряко с появата на Майтрея. Това прави Теософското общество по онова време, погрешно смесвайки появата на Майтрея с тази на Христос и свеждайки двете до Кришнамурти. Щайнеровото безпокойство е свързано с това, че обожествяването на земния Майтрея може да маскира появата на свръхземния Христос, което го кара само в следващите две години да предприеме разяснителната кампания, завършила с неговото изключване от Теософското общество в края на 1912 г. Именно през този период се появяват най-важните му изявления за Майтрея, някои от които сме подбрали тук. От тях при внимателен прочит се вижда, че целят не друго, а *разобличаването* на аферата, както я нарича той, „Кришнамурти“:

„Ще настъпи време, когато ще бъде възможно, благодарение на пречистената морална атмосфера на Земята, да бродят Синовеите на светлината и огъня, невъплътени във физически форми, а като чисто Акашови. Но тогава ще бъде налице също и Учителят, пет хиляди години след озарението на Гаутама Буда, който ще учи

хората какво представляват тези чудни форми, тези чисти огнени и светлинни форми. Този учител ще бъде Майтрея Буда, който ще се яви след три хиляди години и който отново ще може да учи хората на Христовия Импулс. ... Също в нашата епоха, сега, в 20 в., от този Бодисатва, който не сега, а някога ще стане Майтрея Буда, [ще] изхождат най-важните учения за Христовото Съществуване и за Синовеите на огъня, или, както ги наричат индийците, Агнишватас. Онова, по което човек ще може да познае този, който някога ще стане Майтрея Буда, е нещо добре познато на всички истински мистици на Изток и на тези, които притежават християнско знание. Онзи, който някога ще стане Майтрея Буда и който, за разлика от Синовеите на огъня, ще се яви като Бодисатва във физическо тяло, ще може да бъде познат по това, че на младини няма да предчувствува каква индивидуалност се крие в него [за разлика от Кришнамурти, на когото още на младини е внушено, че ще стане Майтрея]. Винаги ще става така, че онези, които разбират нещата, ще познаят, че в такъв човек е въплътен Бодисатва едва между неговата 30. и 35. година. Тогава ще настъпи нещо като смяна на личността. И самият Майтрея Буда ще бъде разпознат от човечеството именно в 33. година на неговия живот. [за разлика от Кришнамурти, снетен за такъв още на 14. годишна възраст]. Както Христос Исус започна своето дело на 33. години, така и Бодисатвите, които отсега нататък ще проповядват Христос, ще могат да бъдат разпознати в 33. година на техния живот.“[14]

„В епохата на интелектуализма аз не апелiram към вярата ви в авторитета, а към интелектуалното проверяване на нещата от ваша страна. И Бодисатва на 20 в. няма да разчита на глашатая, обявяващи го за Майтрея Буда [за разлика от Кришнамурти, който е разгласен от други за Майтрея и Месия], а на силата на собственото си слово, утвърждавайки се в света напълно самостоятелно [за разлика от Кришнамурти, на когото още на младини се помага да стане „Майтрея“].“ „Бодисатва Майтрея ... като един вестител, като един проповедник на изявата на Христа във физическо тяло ... е въплътен също и сега, и ще бъде истинският [за разлика от фалшивият Кришнамурти] проповедник на изявата на Христа в етерна дреха, в етерно тяло, както някога е бил такъв предвестник.“[15]

От всичко това става ясен стремежът на Щайнер на фона на качествата и обстоятелствата около Майтрея да направи да изпъкнат тези на Кришнамурти, които са противоположни и следователно неправилни. И с изобличаването на вторите да премахне заплахата от маскиране на Второто пришествие, което е неговата истинска цел! Изследователите Филип Филипов и Преслав Павлов обаче разглеждат общо случая като желание на Щайнер да се потърси и да се намери непосочената от него в прав тест историческа личност на Майтрея. Такова обаче той не е формулирал. Те превратно тълкуват специално последното от горните изречения, на което базират изследването си, а именно това, че „Бодисатва Майтрея ... е въплътен също и сега, и ще

бъде истинският проповедник на изявата на Христа в етерна дреха..." Според тях то означавало „практическа задача пред всеки истински ученик, тръгнал по пътеките на Духовната наука Антропософия [да потърси и открие историческия Майтрея], както и предупреждавало (!), че „ако ние нямаме истинно и точно разбиране на Бодхисатвата на 20 в., ние всъщност няма да имаме правилна подготовка и пълноценно преживяване на най-важното събитие на настоящата Михаелична епоха – Второто етерно преживяване на Христос.“

Както се вижда, тези разсъждения на Филипов и Павлов са извън контекста на казаното от Щайнер. Произходът им става ясен по-нататък от едно друго ключово в изследването им сведение, а именно - това на Адолф Аренсон (кой точно е той, не е посочено), който се опитва да тълкува следните думи на Рудолф Щайнер: „Едва когато сме се ориентирали чрез Бодхисатвите, ние се издигаме по един правилен начин до разбирането на това, което е бил Христос за човечеството, което Той може да бъде и ще бъде непрестанно в бъдещето.“ Тълкуването, което предлага Аренсон е следното: „Ние можем да се издигнем до едно истинско познание на делото на Христос, само когато сме се оставили първо да бъдем ориентирани от Бодхисатвата. Това не означава нищо по-малко, освен че ако не познаваме Христовия пратеник от 20-то столетие, би съществувала опасността да не познаем също и самия Христос, когато Той ще се яви в етерен образ“.

От това става ясно, че Аренсон неправилно свежда принципната опитност на един посветен като Рудолф Щайнер на опознаване на Христос чрез Бодхисатвите (мн. число) в духовния свят до тази на обикновения човек на земята, който евентуално може да опознае етерния Христос с помощта на Бодхисатвата (Майтрея – единствено число). Двете опитности не са равностойни и втората не може да бъде изведена директно от първата. Защото не е задължително между двете да има някаква връзка. Наистина Бодхисатва Майтрея трябва да се появи по времето на Пришествието, но не може да се каже, че това представлява категорично условие за успеха му сред хората. Аренсон прави подобно заключение с помощта на асоциативното си мислене, което се харесва на Филипов и Павлов и те го приемат като един вид изворово сведение[16]. След което, без каквато и да било уговорка, го втъкават в разсъжденията си, независимо, че то, първо, не е изворово, и второ – не е правилно. Но на негова основа изказват ключовото си твърдение, че „е жизнено необходимо за цялостното развитие на съвременното езотерично християнство да се възприеме не само инспиративната проява на Бодхисатвата чрез Рудолф Щайнер, но да се стигне докрай в грааловото търсене и да се открие и конкретно-исторически проявената проповед на Бодхисатва Майтрея в името на Второто пришествие на Христос, а не прибързано да се обявява [както правят антропософите до момента], че тя просто не се е случила. Търсачът на Граала [т.е. на Петър Дънов] е верен на търсенето докрай.“

С други думи, двамата създават своя реалност, паралелна на истинската, в която вярват и която се опитват да

наложат. Тук се забелязва и вмъкването без уговорка на някакво учение на Майтрея в поставения от тях пред всеки антропософ въпрос: „Как мога да се докосна до **учението** [?] на физически проявения в 20 в. Бодхисатва Майтрея, защото то ще бъде жизнено необходимата ми гледна точка към съвременната изява на Христос?“

„Учението“ на Майтрея е намесено без уговорка с подход, който не е научен, а сугестивен. Щайнер наистина споменава за проповед на Майтрея, но не и за учение. В същия смисъл те употребяват и думата „Слово“ в поредната, поставена от тях на антропософите „граалова задача, която се състои в търсенето и откриването на **Словото** на Бодхисатва Майтрея – посланика на Светия дух в 20 век“. „Слово“ е изписано с главно „С“ така, както е прието да се изписва това на Петър Дънов, с което се внушава равенство между двете. Според Щайнер обаче първото ще се появи в истинския си вид едва в далечното бъдеще „на един език, който **тепърва** трябва да бъде създаден, защото днес никой човек не би могъл да намери думите, с които някога Майтрея Буда ще говори на хората. Днес не може да се говори така на хората, понеже все още не съществува физически орган за това. От устата на Озареният ще се разливат не само учения, а неговите учения ще вливат в човешките души морални импулси, морални подтици. Такива думи още не могат да бъдат изговорени от един физически ларинкс.“

След като по този начин са сметнали тезата си за доказана, авторите правят и поредната констатация, че антропософските изследователи днес са забравили „грааловото търсене на предсказаната от Рудолф Щайнер втора мощна проповед в името на Етерното пришествие, произлизаща от физически проявения Бодхисатва на 20 в.“[17] и „невън“ са признали, че за тях то повече е „невъзможно или нежелателно [??]“. Те били заявили: „Ние не можахме да решим поставената задача от нашия Учител.“[18] Реално обаче - да повторим, такава задача никога не им е била поставяна! Нито темата за Майтрея, въпреки че е била обект на вниманието на мнозина, някога е била централна за тях. Това е идея-желание на Филипов и Павлов, която те абсолютизират, претворявайки реалността на това, което сериозно е безпокояло Рудолф Щайнер – а именно прецедентът „Кришнамурти“. Концентрирайки се върху него, английските и холандските теософи отклоняват своето, както и общественото внимание от задаващия се свръхфизически „случай“ с Христос, както става и в България с пристигането на „благата“ холандска вест. С което теософският проблем сякаш се е предал на Бялото Братство в България, за да се „бори“ то с него вече близо век. Затова свидетелства изследването на Филипов и Павлов, както и редица спомени в и извън „Изгревът“, свързани с това, че Дънов е Мировия Учител Майтрея и едновременно с това и Христос. Този въпрос, както ще видим след малко, е възпнувал и Димо Даскалов от Стара Загора. Цитиран е и от Филип Филипов и Преслав Павлов от един спомен на Борис Николов без посочване на източника:

„Някога казвате: Господин Дънов дали е Христос, или Христос е в него. Ще ви кажа: Христос не съм, но

Христос е в мен. Ако бях Христос, за когото ме мислите, щях да управлявам целия свят; щом не съм такъв човек, не съм и Христос. Христос не е на физическия свят."

Това, заедно с други подобни сведения, показва, че в България след 1929 г. се е получил *римейк*, или повторение в малък мащаб, на грешката на английските и холандските теософи да сложат знак на равенство между Христос и Майтрея чрез намирането и обожествяването по материалистичен начин на Кришнамурти. С което погледът им, вместо да се насочи нагоре в очакване на етерния Бог[19], слиза долу на земята в търсенето и обожествяването на един човек.

* * *

В защита на тезата, че Петър Дънов е бил Бодисатвата на 20 в. Филип Филипов и Преслав Павлов използват и ред други, косвени аргументи, единствено сериозен от които е този, че Петър Дънов се изявява самостоятелно в публичен план. Така Щайнер е виждал и Майтрея. Сякаш има подобие и в това, че Петър Дънов преживява смяна на личността на 33. годишна възраст – непосредствено преди началото на 20 в. Случаят, разказан от Боян Боев, е следният: *„Една сестра беше приета от Учителя и Той ѝ каза: Аз съм вселен и това стана на 19 Март 1897. Тогава получих мисия от Небето. Тогава ми казаха, че съм Учител за цялото човечество. Възложената мисия е във връзка с новия път на славянството и с идването на Шестата раса.”*[20] Както се вижда обаче, това сведение не е сигурно, защото е информация „трета ръка” и ако се окаже истина, със сигурност ще докаже, че Дънов не е Майтрея, защото главна черта на последния е да се изявява *самостоятелно*, а не по „назначението” – дори и такова, което е отгоре.

Друг привидно добър косвен аргумент са цитираните сведения от Петър Дънов – Учителя, които се отнасят до Второто пришествие. Те трябва да докажат, че той е очакваният проповедник на етерния Христос. Те обаче, първо, са малко на брой, второ, са твърде общи и неясни, и трето – никое от тях не засяга времето на самото Пришествие от 1933 г., както и след това, когато същинската „етерна” проповед на Майтрея би трябвало да започне. Такава обаче в Братството няма, или поне не се чуло да има, нито има резултати от нея – а именно хора, които *обективно* да засвидетелстват срещите си с Христос в етера.

Неслучайно след изключването му от Теософското общество през 1912 г. Рудолф Щайнер спира да говори за случая „Кришнамурти”, но след това продължава да „агитира” за приближаващото Второ пришествие. Никога повече в следващите повече от 10 години интензивна лекторска дейност, обаче, той не се спира на Майтрея, нито обвързва неговото разпознаване от хората с Христос.

Неточно е приведеното от Филип Филипов и Преслав Павлов сведение (взето неизвестно откъде), което те смятат за косвен аргумент, че основателят на старозагорската антропософия Димо Даскалов е бил последовател на Петър Дънов, както и, че е имал лични срещи с него. Първото е вярно дотолкова, доколкото около две години след пристигането си от Румъния в България в началото на 40-те години на 20 в., той живее в квартала на дъновистите в Стара Загора. Тогава той може да е добавил към антропософските си

интереси тези на Братството, но според информацията от сем. Абаджиеви (домакини на тогавашната антропософска група), не става последовател на Дънов. Той пожелава да се срещне с него. И се среща веднъж – за кратко. Задава му два въпроса, единият от които е: *„Защо вашите последователи ви обожествяват и се прекланят пред вас като пред Бог?”* Отговорът: *„И ти да беше на тяхно място и ти щеше да мислиш така!”* не удовлетворява Даскалов, който взема съвсем съзнателното решение занаяпред да се занимава само с антропософия. Така и прави в следващите около 45 години, което не му пречи да остане приятел със старозагорските си съседи от Братството и да посещава салона им до неговото разтуряне от властите.

Неточно предадено от двамата автори е и сведението (отново без посочен източник), че Рудолф Щайнер е казал по адрес на Петър Дънов - Учителя, че той е имал да изпълни *„мисия с българския народ”*. Най-вероятно с това те имат предвид думите, чути от Ита Вегман по време на посещението ѝ в България, а именно, че според Щайнер *„България има свой собствен духовен учител.”*[21] Явно Петър Дънов е този, който тя има предвид, но това, първо, не е сигурно, и второ – то съвсем не означава, че посоченият от Щайнер духовен учител е Майтрея на 20 в. Съдейки по незаинтересоваността на Ита Вегман да се срещне с него, по-скоро не е той, в подкрепа на което е и фактът, че д-р Катя Папазова[22], която е домакиня на Ита Вегман по време на посещението ѝ в България, не я запознава с него, а с принц Кирил от царското семейство. Това е показателно и означава, че най-вероятно Щайнер не е казал нищо повече за този учител, с което не е предизвикал вниманието на Ита Вегман. Но явно с него са свързани отклоняваните покани да посети България, което неминуемо е забавило развитието на българското Антропософско общество. В това несъмнено роля е изиграл и отказът на Боян Боев от „услугите” му на Учител!

Няма преки сведения за това, самият Дънов да се е определял за Световен Учител или за Майтрея, а само за Учител – какъв точно, до ден днешен остава загадка!

Мартин Атанасов

[1] В негова чест се основава Ордена на Звездата, разпуснат от Кришнамурти 1929 г. на състоял се събор в Холандия, на който той последно заявява: *„В момента, в който последват някого, Вие преставате да следват истината. ... Вие си въобразявате, че само определени хора държат ключа към Царството на щастието. Никой не го държи. Никой няма авторитета да държи този ключ. Този ключ е във вашето собствено себе. И в развитието, в пречистването, в неизкривяването на това себе е Царството на Вечността”*. Вследствие Ледбитер признава, че ясновидската му визия е била погрешна.

[2] В него съборът в Холандия неправилно се датира, както и още се казва: *„През 1932 година в Омен се състоя един от най-големите конгреси на теософите от целия свят. Тук Кришнамурти трябваше да бъде обявен за Миров Учител и за новия Христос. Тогава е бил на тридесет и седем години.”*

[3] Изд. Хелиопол, София, 2009

[4] Първа глава от книгата „Бодхисатвата в 20 век“, Издателско ателие Аб, София, 2007

[5] Според спомена на Мария Тодорова в 1 том на „Изгревът“, Кришнамурти заявил: „Истина е, че времето за идването на Мировия Учител е вече дошло. И Той е вече във физическо тяло на земята, но не е тук между нас. Мировият Учител е в България.“

[6] В него, наред с допълнителната информация по въпроса, видният теософ и масон е и zlepоставен и омаскарен: „Но Софрони Ников не се поучи от доблестта на Кришнамурти. След като дойде в България трябваше да го отпечата в многобройните си издания, за да каже истината. Значи Кришнамурти се определи за истината и призна, че Всемировият Учител е в България. Но забележете, че нито един теософ в Европа и в България, начело със Софрони Ников, не призна това и не го обяви, като изключим изказването на Софрони Ников тайно на ухо на брат Георги Куртев. Но истината така не се казва, за истината човек се бори и когато се добере до нея, той живее за нея. Какво стана по-нататък със Софрони Ников? Вместо той да разкаже истината за Мировия Учител, да разпусне теософското общество и да дойде при нозете на Всемировия Учител, той замълча и укри истината от всички теософи в България. След 9 септември 1944 година, след като дойдоха комунистите на власт, всички ония, които бяха проводници и проповедници на чужди учения, бяха подведени под един знаменател като разпространители на разни фашистки и буржоазни учения. Така бе подведен под този параграф и Софрони Ников и бе изпратен в концлагер като народен враг, и там намери смъртта си.“

[7] Ръководството на Теософското общество му обещава, че независимо от крехкото здраве на брат му, той ще остане незасегнат от смъртта

[8] Един от седемте, действащи на земята, автентични Учители на човечеството

[9] Самият Олкът свидетелства за това, от което може да се съди за изключителните умения на хората от висшите нива на масонските окултни ложи

[10] Нейният случай има две продължения с подобни фал-

шификации, упражнени от същия или други подобни псевдомахатми – това са Кришнамурти и Елена Ръорих! Петър Дънов изглежда е бил наясно поне с втория с тях, за което свидетелства Влад Пашов в книгата си „Необикновения живот на Учителя Петър Дънов“. В нея той твърди, че Дънов специално е предупреждавал за „опасността Мория“

[11] Виж стр. 14 от тяхната книга

[12] Пак там

[13] Виж записките на Мария Щайнер от тази лекция в книгата на Томас Майер „Под знака на числото пет“, изд. „Даскалов“, Стара Загора, 1917 г

[14] Рудолф Щайнер, Събр. Съч. 130, лекция от 1. Октомври 1911

[15] Рудолф Щайнер, Събр. Съч. 130, лекция от 21. Септември 1911

[16] Това е грешка, допускана и от други изследователи в България, които третират сведенията на свои колеги изследователи като изворови. Реално обаче за такива могат да бъдат считани само тези от Рудолф Щайнер, както и тези на някои от най-близките му сътрудници, общопризнати за автентични

[17] Пак там, стр. 26

[18] Пак там, стр. 27

[19] От 1933 г. по сведенията на Р. Щайнер там трябва да се изявява Христос

[20] Пак там, стр. 41

[21] Виж „Ръководни мисли. Епохата на Михаил“, Ита Вегман, САЛПСТ, Варна, 2019, стр. 24

[22] Катя Папазова завършва образованието си в Германия, където става доктор на науките. След завръщането си в България става частен учител на царското семейство. След като е помолена от Ита Вегман да напише книга за богомилството, на бял свят се излизат „Надгробни камъни на богомилите в Босна и Херцеговина“, Български художник, 1971 и „Christen oder Ketzler - Die Bogomilen“, Verlag am Goetheanum, 1983

ЖИВОТЪТ И ДЕЙНОСТТА НА АНТРОПОСОФСКИТЕ ГРУПИ В БЪЛГАРИЯ

„Днес животът се взима много повърхностно от хората. Човек бърза през живота, не се спира спокойно да почувства отделните събития. В наше време, когато някой е израснал с известно усещане за космическото значение на човешкия живот, може да му изглежда много чудно, че толкова малко хора се намират наистина в действителността и толкова хора са силно грабнати от живота, без да могат да се проявят като индивидуалности.“ (GA 238). Днес всеки човек може да потвърди истинността на тези думи на Рудолф Щайнер и да се вгледа внимателно в последствията от това повърхностно преминаване през живота, за което той говори в „Езотерични разглеждания на кармичните връзки“. В същия лекционен цикъл той нарича „честно стремящи се“

онези човешки души, които са устремени към духовното познание, ръководени от една загриженост за съвременната цивилизация.

„За съжаление в душевния живот на човека днес рядко се получава това дълбоко навлизане в собствената душа, до което води едно разбиране за собствените изживявания, разбиране, до което може да се достигне с чувството на благодарност.“ (пак там) Това са две сериозни предварително посочени от Рудолф Щайнер препятствия пред духовното познание, но същевременно ние знаем, че за много хора днес Антропософията е едно спасение. Знаейки това, оставаме изненадани от количественото несъответствие между самостоятелно четящите хора, търсеци духовното познание

и онези, които успяват да намерят пътя към антропософските групи. Твърде често самостоятелно четящият човек изживява дълбоко истините за свръхсетивния свят и духовните същества, но въпреки това остава сам в своето търсене. И едва когато това изживяване започне да действа интензивно в душата на четящия, той започва да разбира, че не може да остане сам в своето духовно развитие. Ако душата му е достатъчно силна за духовното познание, той се присъединява към някоя антропософска група. Всеки човек, който има храброст и доверие в Духа, лесно намира пътя към някоя антропософска група. А ако наблизо няма такава, той започва да я създава и изгражда. В повечето случаи това изграждане се превръща в негова лична кауза и отговорност. Решението да се включиш в дейността на една антропософска група е най-свободният акт за съвременния човек, а необходими предпоставки за едно успешно взаимодействие вътре в нея са уважението към свободата на другия човек и разбирането, че всеки индивидуален духовен път обикновено не е нито лесен, нито безпрепятствен. Пътят на създателя на антропософската група най-често изобилства от изпитания, съмнения и противоречия, за преодоляването на които са необходими много любов и прошка.

Всяка група преминава през един първоначален период на натрупване на базови знания и един следващ период, в който членовете предимно се занимават с изкуство, евримиа и арттерапия. Когато групата премине успешно тези два етапа и остане невредима, тогава тя се чувства достатъчно зряла, за да се посвети на избрани от нея духовни инициативи, обединявайки колективната воля. Обикновено на този трети етап антропософската група вече ясно осъзнава своята принадлежност към Антропософското общество и движението я сила я включва в реализацията на основните му задачи. Една от неизменните му задачи е да разпространява необходимото разбиране за духовните сили, които действат зад материалните събития и явления. Но несъмнено най-съществената задача на Антропософското общество е да влива истинска действаща езотеричност в цялото антропософско движение. Ритмично, системно и съзнателно това се постига в антропософските групи, за да може антропософското движение да въздейства реорганизиращо върху цялата цивилизация.

Не винаги е лесно да се изгради едно правилно отношение към свръхсетивния свят, но когато духовно стремящият се човек има достатъчно храброст и доверие в духовното познание, нищо не може да го спре да започне да изгражда такива отношения със съществата от духовния свят. Постепенно той започва да разбира, че радостта и болката в земния му път са само една сянка в сравнение с онова, което той изпитва към духовния свят и явленията в него. И точно тук има голямо значение дали съвременният човек чете сам или изучава духовната наука заедно с други хора, които имат същите интереси. Съществуват духовни истини, които той никога не може да открие сам, а също така съществуват и цели, които човек никога не може да постигне сам. Не по-малко важно е дали един съвременен човек може да изпитва всички нюанси на чувствата, слушайки какво представляват духовните същества в свръхсетивния свят. Едно такова не-

умение може да се обясни само с неговите земни слабости, но ако човек осъзнае тези свои слабости, той започва да се поставя по един правилен начин в отношенията си с духовния свят. И тогава става още по-лесно да действа заедно с други хора в една антропософска група. Чрез тези съвместни взаимодействия той започва да преживява Антропософията като едно духовно същество, което говори непосредствено на сърцето му. И той открива, че това същество му говори точно онова, от което той наистина се нуждае. Най-често тогава възниква въпросът за личните задачи по пътя към духовното развитие и за съвместните инициативи, в които човек може да се включи, давайки своя принос в рамките на антропософската група. В такива групи е напълно възможно всеки човек постепенно да стигне до преживяването „Не аз, а Антропософията действа чрез мен.“ В такъв случай съществуването на антропософската група става осмислено, а целта на възникването ѝ несъмнено ще бъде постигната най-вече чрез съвместни действия с други антропософски групи. Членовете на всяка антропософска група имат обща съдба и са заедно по волята на общата карма, но към тази кармическа връзка някои антропософи добавят любов, както и готовност да служат на актуалните антропософски задачи. Едно такова служене става по-лесно и по-ясно, когато държим във вниманието си известния факт, че зад всеки отделен човек съществуват всеобхватни духовни събития, независимо дали той е постигнал нещо изключително за целия свят. Върху кармата на човека въздейства всичко, което той е преживял, мислил и чувствал в предишния си земен живот, както и в поредица от преминали земни животи. Ето защо в антропософските групи придобива особено значение всичко онова, което се изгражда като основа на преживяванията в един бъдещ земен живот чрез взаимната работа с други човешки души, които са кармично свързани. Разбира се, често си задаваме въпроса: с кого всъщност ни среща съдбата в една такава група? В зависимост от способността ни да се доближим до истинния отговор, твърде често откриването на нашата лична отговорност е замъглено от нереалистични и преувеличени очаквания.

Ние знаем от Рудолф Щайнер, че хората, които някога са били посветени, не винаги се раждат отново така, че от пръв поглед да се забележи, че са били посветени. „Във всяка епоха, дори да е бил посветен в някогашни мистерии, човек може да приеме само онази духовност, която съответства на душевната нагласа в тяло, принадлежащо на дадената епоха. Когато се погледне същинската душевност, се вижда, че тя не се покрива с диалектическо-логическите представи, които имаме за душевността на човека. Душевното всъщност лежи много по-дълбоко, отколкото обикновено се смята.“ (GA 293)

Независимо какво е постигнал един човек в предишните си инкарнации, зад него винаги съществуват многозначителни духовни събития, които само на пръв поглед остават скрити. И съвсем сигурно е, че няма човек, срещнат в една антропософска група, с който да не си заслужава да се потърси взаимодействие.

Веселина Велкова

АНТРОПОСОФСКА ГРУПА „АРИСТОТЕЛ“

Антропософска група „Аристотел“ е наследник на групата на Вера Гюлгелиева, превела над 150 книги на Рудолф Щайнер. Редом с Димо Даскалов, Вера Гюлгелиева е един от основоположниците на антропософията в България и създател на Софийското антропософско общество, част от което е и доц. д-р Иванка Кирова.

След кончината на Вера Гюлгелиева, в продължение на една година, в разговори и дискусии сред приятели на антропософски теми, постепенно е узрявал и замисълът за създаването на антропософски кръг „Аристотел“. Д-р Иванка Кирова събира малка група от близки, сърдечни приятели – антропософи, както по-напреднали, така и на-

чинаещи в антропософията, но с духовни стремежи. В обща инициатива с Маргарита Манолова (Феята), на 21.12.2006 г. в дома на д-р Кирова се събират основателите: Михаил Кендеров, Христо Кирилов, Маргарита Манолова, Нина Рашкова, Лиляна Стефанова.

Идеята за работа в групата е била, в свободни и целенасочени разговори, дискусии, въпроси и отговори, откровено и открито, всеки да изяви индивидуалността си и да внесе своя принос към общата картина в живота на общността.

Вече 14 години нашата група се събира ритмично два пъти в месеца и разглеждаме основни антропософски книги. Дейността се ръководи от д-р Иванка Кирова, а наши гости са Лиана Антонова, Виктор Лозанов и много други наши приятели. Постоянният състав на нашия кръг е Даниела Добрева, Нина Рашкова, Капка Рудакова, Лиляна Стефанова, Жени Любомирова, а често сме посещавани и от други наши антропософски приятели.

Различните антропософски теми се разискват без рамки, пречупени през житейската опитност на всеки от нас. Избират се за обсъждане актуални, съвременни теми, практически важни за ежедневието и с антропософско осмисляне.

Д-р Иванка Кирова се стреми да стимулира напредването в духовната работа като предлага подходящите книги за анализ. Темите обаче избираме след общо обсъждане и се посочва литература за предварителна подготовка. На сбирката се изнася експозе по темата и следват дискусии, разговори по нея и накрая – изводи. Начинът на работа не е по твърдо установена схема, нещата се променят в ход и тър-

пят развитие.

В нашия кръг след всяка сбирка сме обогатени и удовлетворени от общението и радостта в духовното познание.

В този кръг се стараем да направим от антропософията нов начин на мислене и живеене. Стремим се да събудим интерес и разширим антропософското познание извън нашата общност – сред близки и приятели, и така – стъпка по стъпка да приобщим повече хора в антропософския поток.

Духовните ученици от антропософския приятелски кръг „Аристотел“ участват във всички празници, конференции и мероприятия на Антропософското общество в България, а повечето участници са членове на Школата за духовна наука.

Освен духовни приятели, в „Аристотел“ сме изградили лични, сърдечни отношения, а всяка сбирка за нас е духовен празник!

Жени Шиер

НАЙ-УСПЕШНИТЕ АНТРОПОСОФСКИ СЪБИТИЯ ЗА 2020 ГОДИНА

Лечебният звук - една нова антропософска инициатива в България

„Ако етерните сили на звука бъдат използвани терапевтично, те могат да лекуват, защото в тях се съдържат етерните сили на тялото. Ларинксът, тази метаморфоза на утробата, произвежда звуци така, както утробата на жената дава живот на детето“.

Алфред Бауер, Лечебният звук: фундаментите на хирофонетиката

„Когато човек живее в музикалното, той живее в едно отражение на своята духовна родина... Първообразът на музиката се намира в духовното, докато първообразите на останалите изкуства се намират във фи-

зическия свят. Когато човек музицира, той се чувства добре, защото музикалните тонове са сходни с това, което той е изживял в своята духовна родина.“

Рудолф Щайнер, Същността на Музикалното и тоновото изживяване в човека, GA 283, Издателско ателие Аб

„Искаш да видиш? Тогавя чуй.“, св. Бернар

През месец октомври 2018 година в София бе учредено началото един вълнуващ процес – обучение по Антропософска терапия чрез пеене по метода на Валборг Свендстрьом

– Вербек.

Вече водещо сопрано на оперните сцени в Европа в началото на 20 век, мадам Вербек среща Рудолф Щайнер и става негов близък съратник и последовател. Именно на нея - изящната оперна певица с голям сценичен опит от една страна и човекът с духовна закалка в редиците на Антропософското движение от друга, Щайнер възлага разработката на метода на Антропософската терапия чрез пеене. Днес основаната от нея школа за обучение по метода се развива най-активно в Германия, Швейцария и САЩ под ръководството на Томас Адам.

Вече от две години участниците в курса по терапевтично пеене в София имат щастието да работят по този метод с водещия преподавател на обучението, концертния изпълнител, вокален педагог, терапевт и ученик на Томас Адам Теодорос Ригас. Тео, както приятелски го наричаме ние, курсистите, е роден в Атина, но още 18-годишен, заминава с родителите си за Хамбург (Германия), където живее вече повече от 30 години. Там първо завършва история и немска филология, а по-късно се среща с Антропософската духовна наука. Тази среща неминуемо се отразява на личния му житейски път, както и на професионалното му призвание. Дъщеря му учи и завършва средното си образование във Валдорфското училище в Хамбург, а той застава на пътя на оперното пеене, вокалната педагогика и обучението по Антропософска терапия чрез пеене в школата на Томас Адам. Следват 10 години терапевтична работа в Антропософска клиника, която напуска, за да започне частна терапевтична практика и активна преподавателска дейност, част от която е и учреденият в София курс по Антропософска терапия чрез пеене. Тео е вдъхновяваща, космополитна и енциклопедична личност. Наред с родния гръцки владее перфектно немски, английски и италиански език. Много бързо навлезе и в българския, а любимата му дума по време на работа с българските курсисти е „*вслушване*“.

През лятото на 2020 година се проведе петият редовен модул от обучението, а ако броим и въвеждащия нулев модул през октомври 2018, то зад гърба си имаме вече шест редовни обучителни сесии. Натупаният опит, както организационен, така и в учебния процес, ни дава днес една възможност за оценка. Резултатите са забележителни в много отношения. След няколкомесечна организационна работа и две предварителни срещи с Тео, нулевият модул събра 23-ма участници. Добра бройка за едно съвсем ново, чудновато и нелеко начинание. В импулса на раждането вляха енергия и ентузиазъм няколко силни бойни единици на Антропософското общество: доктор Трийчо Франгов и професор Нева Кръстева (като поддръжници на идеята), Бениамин Стоицев, който води занятията по евритмия в рамките на

модула, Красимира Калчева, отначало като участник, а после и като съорганизатор, Снежана Бечева – ангел-пазител на импулса и разбира се неизтощимата Катя Белопитова, като преводач...и много повече от това. Лично за мен, като организатор, този процес се превърна в едно отдавна замислено по-активно участие в работата на Антропософското общество в България.

Срещнах се с Антропософията през 2001, в един труден за мен житейски момент, на кръстопът и с доста разклатено физическо и душевно здраве. Съдбата буквално изпречи на пътя ми моят първи учител, американския антропософ и хомеопат, член на борда на директорите на американското антропософско издателство STEINERBOOK Райд Шоу (Reid Shaw). Започнаха разговори, отначало доста непонятни за обърканото ми тогава съзнание, а после все по-смислени за мен. Житейският ми път се избистри, призванието ми изкристализира, здравето ми укрепна и се възстанови напълно. Последва покана от негова страна да се присъединя към негов курс на обучение за работата с цветните есенции на доктор Бах и основи на антропософската медицина в

антропософския университет в Англия, Емерсън Колидж. Извървеният заедно духовен път и път на обучение, беше толкова пълноценен и удовлетворяващ, че дори не се замислях какво се случва с антропософската идея в България. След 15 години работа, четене и срещи (включително и две посещения на Гютеанума в Дорнах) в полето на антропософията, почувствах силен импулс да потърся и открия антропософския живот в България. Така, още при

първите ми активности в тази посока срещнах тук Тео Ригас и заедно решихме да започнем обучението по Антропософска терапия чрез пеене.

Тео доведе със себе си в България още двама великолепни преподаватели: Оле Мария Унтерланд, виолончелист, композитор и музикален феноменолог и доктор Ерих Скала, антропософски лекар. Така започнаха нашите обучителни модули. Магията и тайнството, които се случват в пространството ни за работа е трудно да се разкаже с думи. Затова решихме, че до края на обучението ще държим една възможност за включване на нови участници със статут на наблюдатели, за да може всеки желаещ да почувства със сетивата си смисъла на тази терапевтична певческа работа, да чуе невероятните медицински лекции на доктор Скала, да се докосне до космическите измерения на музиката, към които ни отвежда всеки път Оле Мария. Така че, скъпи читатели на „Антропософски вест“, чувствайте се поканени на предстоящите модули, за които публикуваме информацията в сайта на Антропософското общество.

След въвеждащия модул участниците се редуцираха до 15 души, което можеше да се очаква. Материята е мно-

го специфична и фина, изисква от участниците поне базови знания на музикалната теория, базови медицински познания, познания в областта на Антропософията. Тази комбинация е рядко срещана, особено в България, където музикалната култура и просвета е слабо застъпена в училище. Стреснати от сложността на материята, част от участниците, макар и окрилени от случилото се на нулевия модул, се отказаха. Останаха най-смелите и най-решителните, онези, в които здравата спойка на антропософския импулс заработи постъпателно и необратимо. Някои от тях искрено споделиха на въвеждащия модул, че им е трудно дори да произнесат тази дума „антропософия“. Днес те са сред най-активно работещите в курса, а антропософията се превърна за тях от трудно произносима дума в пътеводна звезда.

По време на модулите се случиха още вълнуващи съпътстващи събития. На нулевия и на първия модул, със съдействието на композитора Георги Арнаудов и на проф. Нева Кръстева, Оле Мария Унтерланд пристигна със своята невероятна Кампанула, виолончело със 16 резониращи струни и, освен че илюстрираше магичните си лекции с изпълнение сюитите на Й.С. Бах за виолончело, изнесе и дава концерта – в Червената къща и в Музикалната Академия. На първия концерт Теодорос Ригас се включи с изпълнение на две песни от Петър Дънов. В края на петия модул, доктор Ерих Скала, след като ни отведе в света на дихателната система през дните на лекциите си с групата, завърши с публична лекция в хотел Рила на тема „Корона-вирус пандемията: заплаха или шанс?“

Очевидно добре започнатата работа направи така, че да получим още един подарък от добрата съдба. Събирахме се между модулите да работим, да практикуваме певческите упражнения и да се опитваме да спояваме звука на групата, но това е много трудно постижимо без компетентен ръководител. И ето че на четвъртия модул се появи като нов участник маестра Бистра Делянов, композитор, вокален педагог, оркестров и хоров диригент. След участието си в модула, тя взе твърдо решение, че остава като редовен участник в обучението и предложи да работи всяка седмица с курсистите по усъвършенстване на вокалната им техника и за спояване

на звука на хора. След половин година работа с Бистра, хората получи покана от Антропософското общество за участие в Михайловия празник в София и се осмели да застане и да запее за първи път пред публика. Скрамното ни участие с няколко красиви канона и една молитва, срещна топъл прием и искрени аплодисменти. Оказа се, че така сформиранията и вече активно работеща за целите на обучението ни група се оценява от Антропософското общество като новосформирана Антропософска група и дори е номинирана за най-успешна антропософска инициатива за 2020 година. Без да сме целели това, сме благодарни за признанието, защото то е източник на така необходимата ни енергия за случване.

Финансирането на модулите е трудно и таксите, които могат да си позволят да плащат участниците не покриват разходите. Всеки път недостигът на средства се поема от някой или няколко от участниците, а той е в размер от около 2000 лева за всеки модул. Подготвили сме проект за търсене на допълнително финансиране за предстоящите още 10 модула. Можем да го предоставим на всеки от читателите на „Антропософски вест“, който би искал да помогне на инициативата.

Независимо от сложните обстоятелства, пред които ни постави 2020 година, независимо от финансовите притеснения, и през тази година успяхме да организираме успешно два модула от обучението. Един през март, точно преди карантината, когато преподавателите ни успяха да отлетят към родните си места буквално на косъм на 13 март и един, веднага след облекчаването на мерките, в началото на месец юли. През всичките 3 месеца на карантината се събирахме всяка седмица, за да споделяме и да се упражняваме с Тео онлайн. Тези срещи бяха истински терапевтични и подкрепящи за всички нас в този труден период на изолация и ни дадоха да почувстваме, че сме изградили атмосферата на едно малко, но здраво духовно семейство под знака на Антропософската духовна наука.

Калина Радичева

Летен антропософски лагер 14 – 19 август 2020 г. Дунево

Заедно в Родопите

Моята среща с антропософията започна преди няколко години в Лондон, а от началото на 2020 г. членувам в Английското антропософско общество. В края на септември станах член на Антропософското общество в България, а с български антропософи се срещнах за първи път на летния лагер в Родопите. Всичко започна в средата на август.

Пристигнахме с Георги Акабалиев в Смолян и веднага отидохме в невероятното валдорфско ателие на Маги, която ни посрещна с традиционния пататник и оризова баница. Малко по-късно същия ден се отправихме към село Дунево, където в една голяма къща се състоя лагерът. Там отново бяхме приятно посрещнати с традиционни специалитети от

Аделина. В програмата бяха включени: динамично рисуване на знаците на зодиака с Радослава Ангелова, терапевтично рисуване с Вихра Бояджиева, лекции върху биографията с Трайчо Франгов, черните братства с Георги Акабалиев и животът и делото на Иван Вазов с Кристина Димова.

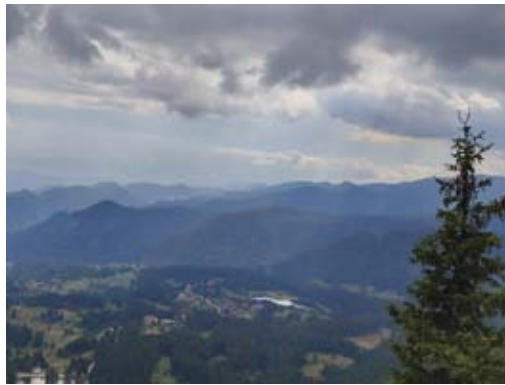
Особено разпускащо беше заниманието с вълна с Деница Костова край огъня навън.

Направихме си и малка екскурзия до Момчиловци. Посетихме етнографския музей там, а след това Вихра ни заведе в нейната къща, където слушахме родопска гайда. След обяд на същия ден се изкачихме до една планинска поляна, където се проведе и последното ни терапевтично рисуване.

По пътя за Орфеевите скали на следващия ден се наслаждавахме на диви боровинки, а гледката от самите скали ни се разкриваше с цялото си великолепие, затаяваща дъха!

Благодарен съм за всички срещи и запознанства, които имах през тези няколко дни. С удоволствие бих отишъл на антропософски летен лагер и следващия път.

Иван Живков

**Поглед към Смолян
от Орфеевите скали**

Арт-терапия с Вихра

Работата на Вихра Бояджиева беше продължение на започнатата през миналата година биографична дейност по модела на Гудрун Бургхарт. Разглеждането на седемгодишните цикли в човешкия живот беше в основата на арт-терапевтичната работа на Вихра през последните две лагерни години. Тя прилагаше посоченото от Бургхард упражнение за обективизиране на преживяването. Миналата година участниците в лагера проследиха първите три седемгодишни периода от живота си, а тази година биографичната работа, ръководена от Вихра, обхващаше следващите три периода, Слънчевия цикъл. Всеки ден Вихра представяше общите закономерности на един от трите слънчеви под-периода, поставяше съответната задача и участниците рисуваха най-значителното събитие от живота си в този период. След това с помощта на останалите участници те обективираха преживяното събитие по посочения модел. Накрая всички рисунки бяха разглеждани, подредени в импровизирана изложба. За своето участие в биографичната работа през тези дни някои участници споделиха радостта от преживяното. От техните записки прочетохме следни редове: „Слънчев период : „*Да бъдеш ЧОВЕК*” - *такова е душевното развитие в периода между 21 и 42 години.*

Много млади хора в това време ходят по света с раница на гръб. В този факт се съдържа един многозначителен образ. Това е образът на протичащите душевни процеси. Препълнената раница е била събирана и натъпкана в детските години, а сега тя трябва да бъде носена на гърба. В такъв случай е много полезно да се спрем и да разгледаме какво се намира в нея. Първо ние намираме купчина камъни, които сме мислили за аметисти, ахати или други скъпоценни камъни. Сега отвън камъните се оказват сиви и грапави, но ако ги разбием, изпилим и погледнем вътре, ще видим истинско чудо. Пред очите ни се откриват чудесни кристали, в които светлината пада и се отразява на всички страни. Ако ние вземем само един единствен от тези малки кристали и го шлифоваме, тогава потокът на отразената светлина ще стане още повече. Не означава ли нашето душевно развитие, че ние вземаме в ръце нашите необработени камъни? Не започваме ли да откриваме, че нашата душа все повече става огледало на духовния свят?”

С помощта на изкуството участниците в лагера се докоснаха до истината, че във всички наши срещи между 21 и

42 година ние имаме възможност да открием самия себе си чрез другия човек. Можем с негова помощ да шлифоваме своите твърди камъни. Една от задачите на Слънчевия период между 21 и 42 години е да се пробудим в собствената си душа и да я полираме с помощта на другите при срещите с тях. Така възниква въпросът: „Какво друго намираме в раницата? Инструментите за работа, които сме събрали къщи, в училище и навсякъде. Не без известно съжаление ние разбираме, че по-голямата част от тези инструменти не можем да използваме. Добре е да ги извадим от раницата и да ги оставим встрани. Тогава ще забележим, че някои инструменти ще ни трябват, по-точно те не ни достигат. Това именно е голямата дейност, която трябва да извършим между 21 и 42 години, но естествено, в течение на целия си живот инструментите ще трябва да се обновяват, подострят и шлифоват отново.“

Тридневната работа на Вихра Бояджиева върху Слънчевия период беше насочена и към размислите за ролите на родителите, които се променят. Рисувайки своите спомени от седемте години между 21 и 28 години, участниците стигнаха до извода, че най-доброто възпитание, което родителите могат да дадат, е да можем сами да се погрижим за себе си. Тогава след известно време няма да има значение какво не ни достига. Младият човек излиза в света, за да събира опит. В известен смисъл той се връща в детството и преобразува събитията от първите седем години. Това е сложен отрязък от живота, в който младият човек е предимно екстравертен и иска да изпробва различни впечатления, с които да се учи от самия живот. Така се получава онзи душевен паралел с първите седем години. Рудолф Щайнер нарича тази фаза на живота сетивна душа. Ние зависим от своето обкръжение, но не в онзи физически смисъл, както в първата седемлетка, а в душевен смисъл. Външната биография започва да се противопоставя на собствената ни вътрешна биография. Ние трябва да се научим да ги обединяваме в живота си. Около 27-мата година този ентусиазъм започва да угасва. На 28 години ние в различна степен преживяваме кризата на умиращите способности и таланти. В упражнението за обективизиране на преживяванията от този цикъл бяха цитирани думите на Бургхард за задачите на всеки човек през последните седем години от Слънчевия период: „Ние се научаваме да обичаме нашия партньор по нов

начин, без изисквания и без зависимости. Какво значи да имаме отношения с друг човек? Ние можем да вървим до друг човек. Ние предприемаме съвместно много неща и си мислим, че добре се разбираме с него. Но всеки си остава в своята музика и в своите тонове. Творческият процес още не е започнал.

Едва когато ние имаме храбростта да смесим нашите цветове и наистина да се опитаме да разбираме другия човек, дори ако той е съвсем различен от нас, тогава започва истинският творчески процес на развитието на човешките отношения.

Всеки човек има своя собствен ритъм на ходене. Ходенето е образът на жизнения път. Много е важно всеки на намери в живота своя собствен ритъм на ходене. Не по-малко важно е да уважаваме собствения ритъм на другия човек. Но понякога има моменти, когато ние трябва да вървим заедно, а другият върви по-бавно или по-тромаво. Какво трябва да направим в такъв случай? Как да вървим заедно? Може би

единният върви напред, а другият куцук след него? *Не, точно тук е важно да намерим общия ритъм!* Трябва да намерим такъв ритъм, че нито един от двамата да не се уморява. А именно това е новият творчески процес. И ние чувстваме страха – ще успеем ли да построим моста между двата свята и ще получим ли духовната помощ, която ни е необходима? Всяка криза може да доведе до ново пробуждане.“

Всичко това беше споделено в записките на участниците в биографичната работа на Вихра Бояджиева на антропософския лагер в Родопите. А за смисъла и резултатите от съвместната работа с нея, Радослава Ангелова сподели: „ Вихра, ти си едно слънце и ни сгряваш с топлината на душата си и с красотата на сърцето си! Благодаря за милите, топли, откровени думи, с които описа всичко това, което и аз чувствам и което беше цялата атмосфера на тези пет дни, сътворена от нашите духове и сгрята от душите на всеки един от нас!“

Веселина Велкова

БИОДИНАМИЧНО ЗАЛАГАНЕ НА ПРЕПАРАТИТЕ СРЕЩА НА ПРАКТИЦИТЕ

При първото пълнолуние след Михаилевия празник се състоя първата среща на заинтересованите практики на биодинамично земеделие. Участниците споделиха опита си от собствените си градини в различни региони като Габрово, Казанлък, Стара Загора, Белоградчик, Кръстатича/Западни Родопи, като съпоставихме почвени и климатични особености с тези в региона на Илинденци и Кресна. Програмата започна в петък, 2.10.2020 г. следобед, със среща с пчеларя Иво Иванов от Илинденци, който ни запозна с работата и методите си относно грижите за пчелите. Бяха дискутирани възможности за приложение на биодинамичните насоки и бяха обсъдени възможностите да се разшири пчелина и върху градините на Софера. Дегустирахме и сравнявахме мед от биодинамично отглеждане в пчелин Божи Дар от Змейово. Гостите се запознаха с терасовидната градина на Софера, където чрез метода на 5 стъпаловидно разположени каменни тераси със суха зидария се прилага възможно най-щадящо и същевременно максимално пълноценно зеленчукопроизводството чрез точни сеитбообръщения. Специално внимание бе отделено на новоизградената флоуформа, която се ползва при динамизиране на препаратите. Докато една част от групата обиколи отделните ниви и градини, разположени в землището на Илинденци и чрез тази разходка се свърза с даденостите на дивата природа, с Извора на лековитата вода, местността на двата 300-годишни чинара, находища на хвоц, другата част от групата се зае за този един час с динамизиране на препарат 500 с вода от формата на потока и нанасянето му върху предвидените площи. Първата вечер, сред споделена вечеря, всеки имаше възможността да разкаже за въздействията, които е изпитал през изминалия земеделски период, в собствените си градини или във фермите, които се позовават на биодинамичното земеделие в България, като ферма Поляна, Чифлик Ливади, биоферма Пенони и други.

Всички гости се включиха в оживена дискусия и споделяне за нуждата от стари и директни сортове семена, създаването и участието в семенни банки и поддържането им в градините, които допринасят за запазване на биологичното многообразие. На втория ден, по време на закуската, бе дискутирана подробно дейността около издаването и прилагането на календара на Посевните дни, а веднага след това всички се отправиха към градина на Софера в Кресна, в близост до двете реки - Струма и Влахинска, където бяха заложени рогово-торовият препарат и фладен. Дискусията премина изцяло към споделяне на практически насоки при залагане на компостни препарати от 502-507 и възможностите на заместване на животински обвивки с растителни, както и ефекта, който се проявява в по-намалена степен при

използването на растителни обвивки, но и възможности за засилването му. Времето бе използвано, за да се разгледа и извадения същата сутрин препарат 501. Гост и лектор бе Георги Акабадиев, който се включи в споделяне на придобитото познание относно храненето и нуждите при формирането на физическото тяло, която тема поради живата дискусия и напредването на времето остана недовършена.

На 14.11.2020 г. някои от участниците от състоялата се среща в Софера, както и нови гости, студенти агрономи и евритмисти се събрахме в една прекрасна градина в Драгалевци, където заедно приготвихме дървесната паста по Мария Тун и положихме грижи за плодни дръвчета - стари череши, различни сортове ябълки и дюли. Времето около новолуние бе благосклонно за тази дейност и срещата премина с голям ентузиазъм и творческа енергия. Благодарим на домакините за възможността заедно да разширяваме познанията си, свързани с практикуването на биодинамиката. Надяваме се този вид срещи да може да се поддържа на ротационен принцип и всеки заинтересован да се включи като

гост или домакин в подобни дейности.

Следващата насрочена инициатива ще бъде около Великден 2021 г., когато в градините на Софера ще се съберем за изваждане на препарат 500 и залагане на 501.

Ирина Папаро

ЕСЕННАТА КОНФЕРЕНЦИЯ И ПОСЕЩЕНИЕ НА ГЪОТЕАНУМА ПРЕЗ 2020 Г.

По един представител на *Сдружение Софера* и на *Нео Гея* се включиха от българска страна в Есенната конференция в Гьотеанума, проведена от 5 - 9 октомври 2020 г., както и в последвалата среща на делегатите от всички страни – членки на Антропософския съвет за включващо социално развитие от 9 до 11 октомври 2020 г. През тази толкова особена година на карантина и различни други извънредни ограничителни мерки сякаш един прозорец се отвори, за да може тази международна конференция по лечебна педагогика и социална терапия да се проведе във формата, в която се провежда на всеки две години. До последния момент очаквахме дали между България и Швейцария ще може свободно да се пътува, без да се налага карантина, като списъка с държавите се променяше и обновяваше през няколко седмици и през това време България остана в зеления коридор, така че пътуването можа да се осъществи.

Форматът на тази среща бе съобразен с всички предпазни мерки, а за участниците, които нямаха възможност да присъстват на място, всички лекции и част от работните групи бяха отворени за онлайн участие.

Конференцията премина под мотото *Образование по всяко време - развивам това, което е в мен и което движи света* - а хората, които допринесоха тази среща да се случи бяха Соня Цауш, Барт Ванмехелен и Ян Гьошел. Предишната среща е разглеждала въпросите, свързани с общественото и личното социално пространство и тяхното представяне в света, така че да са обект на изграждане и развитие през призмата на общността, като тогава е определено, че нуждите за това се коренят в развитието на образованието. Така, в съвместна дейност с колеги от педагогическата секция, фокусът на тазгодишната среща бе насочен към обучението през целия живот. Това включва от една страна обучението на равнище на физическото ни развитие, включително условия за подобно обучение в обществени форми, където то може и трябва да се случи., от друга страна - търсене на отговор на въпроси като това къде се случва това обучение - дали мястото е единствено в училищата или университетите, дали образованието е равнозначно на учене, какво научаваме примерно от животни като краваите или когато работим на тъкачен стан, какво научаваме от близкия, когато живеем и работим заедно.

От организационна гледна точка новото при срещата бе възможността през обедната пауза да бъдат предложени места за откриване и съзерцание под формата на активна пауза, онлайн участието, за което също бе осигурен симултанен превод и възможността конференцията да се посети чрез тандемен билет на участници с трудност и придружители.

Презентацията на Соня Цауш - начало на конференцията

Основните лекции бяха свързани с тримата организатори на конференцията. В понеделник конференцията бе открита от встъпителната вечерна лекция на Барт Ванмехелен и Ян Гьошел, а сутрешната лекция започна с нещо съвсем ново и неочаквано - евртимизиране за всички участници в голямата зала като настройване и упражнение за рефлексизиране. Соня Цауш, която е евртимист, ни поведе на работна среща със собствените ни тела, "работния ни инструмент" под надслов: „Моето тяло, като място на развитие“. Тя подсили разбирането ни за взаимовръзките, които съществуват между физическото ни тяло или жизненото тяло, като основа, в която протича човешкото развитие и нашата способност за учене, предвид индивидуалната текстура и собствения биографичен път, неразривно свързани генетично, социализационно или културно. В сряда сутрин за началото на конференцията се настроихме чрез думите, споделени от Флориан Освалд, ръководител на педагогическата секция, валдорфски учител, свързан с лечебната педагогика, както и основен отговорник за всеобхватното световно движение на валдорфската педагогика и Щайнеровите училища. Той сам обобщи лекцията си в четири кратки изречения: „Правото на образование е фундаментално човешко право. Човекът е призван да стане Човек. По пътя на обучението си той все повече се среща със самия себе си. Това е Развитие!“

Презентацията на Флориан Освалд - част от сутрешните лекции

Следващите сутрешни лекции бяха на Анете Пихлер, психолог и ръководител на Рудолф Щайнер семинара в Бад Бол, Германия. Основната тема на нейната лекция бе свързана с това, какво е необходимо, за да се свържем с човека отсреща, каква е основата, за да разширим нашия кръгзор,

да преминем през житейския си път с отворени сетива, така че да растем и да се развиваме индивидуално, както и в общност. За да се случи образованието ни трябва центровете, където тази необходимост от индивидуално образование и израстване да се срещне с общностното израстване.

Презентацията на Анете Пихлер - част от сутрешните лекции

Последния ден, преди да си вземем довиждане, всички можехме да се потопим в заключителните думи на Мариано Касанец. Неговото образование в областта на теоретичната физика и длъжността, която заема чрез призванието си, а именно да бъде духовен наставник към Християнската общност в Щутгарт, ни дадоха възможност да проявим нашата оказваща помощ и подкрепа - същност във всяка дейност, която извършваме. Достатъчен ориентир за това е да следваме нуждите на човека отсреща, които трябва да се научим да разпознаваме чрез преклонение пред божественото в човека и да не забравяме за нашата търсеща същност.

Богатата палитра на предложения за включване в отделните работни групи ни постави пред нелеката задача да изберем само две от тях - за работа преди обед или в следобедна работна група. Голяма част от извършената работа остава достъпна само за самите участници, но ще се опитам да изброя някои, които са оставили най-силни впечатления у нас. Интересни групи и разговори около тях бяха на членовете на Висшето училище за Социална и лечебна педагогика и

социална терапия в Дорнах, създадено през 1973 г. и в момента е под ръководството на Бригите Калденберг, а също така и на участници от ВАХС <https://www.vahs.ch> Сдружение за антропософска лечебна педагогика и социална терапия в Швейцария. Друга част от работните групи бяха свързани с работата на Института за лечебна педагогика към Университета за изкуства и социални науки "Аланус". Групите, към които имахме възможност да се включим, бяха свързани с формирането на терапевтични общности, които внасят повече светлина в различните фази, през които преминава всяка общност от основаването, подобно на Кемпхил общностите, но и осветяването на тъмни страни, възможни да се появят в хода на развитието им, както и група, свързана с обучението през целия живот. Това е съвместна работа, свързана с проект на Хуманусхаус, в Швейцария www.humanushaus.ch.

Последната тържествена вечеря бе организирана от Ерика Шер, една от личностите, които стоят зад Сдружение „Анфора“ в Дорнах и подкрепят асистирани места за работа и живеене, с готварско и ресторантьорско ателие, както и от октомври 2020 новооткрито шивашко ателие.

Няколко думи за пространствата за рефлексия и съзерцания, предвидени през удължената активна обедна пауза: различно от участието в работните групи бе насърчено да се опознаят колкото се може повече различни места за съзерцания, като идеята бе да разширим кръгозора чрез оп-

итности, свързани с изкуства и медитативни упражнения, като по същото време се състояха и класовете за членове, ръководени от Михаел Даквайлер, Михаел Оедер, Жоан Слейг и Барт Ванмехелен. За другите имаше щедър избор измежду хирофонетика, витална евритмия, терапия с цветни метални стъкла, лабиринт-инсталация за придружаване на преминалите прага, рисуване с акварел - какво живее в мен, какво съм готов да споделя и как то допринася за реалността или работилница за креативно писане - писма към бъдещето, като списъкът бе още по-дълъг и нямаме претенции за изчерпателност, а изброяваме само тези, към които бяхме притеглени, които можахме да посетим или които оставиха силен спомен у нас.

По време на срещата на делегатите имахме възможност да се запознаем с актуалните въпроси, както и да бъдат представени отделни проекти и институции, а основната работа бе по разработване на харта за бъдещата съвместна дейност.

Среща на делегатите в дърводелската работилница (Schreinerei) на Гьотеанума, ръководена от Барт Ванмехелен, Ян Гьошел и Соня Цауш 9-11 октомври 2020 г.

Ирина Папаро

Единствен
във света непознаваем,
Бог всичко знае
и ни води

създал човека толкова безкраен,
че себе си не може да изброди.

Михаил Кендеров

ЮБИЛЕЙ НА АКТРИСАТА БОГДАНА ВУЛЬПЕ

На 08.11.2020 г. в City Mark Art Center в София се проведе юбилеят на талантливата българска актриса Богдана Вульпе. Тя отпразнува осемдесетата си годишнина и шейсет години на сцена. Представлението беше разделено на три части: любовна лирика, приказки в стихове на Елин Пелин и поздравителна част.

Още с излизането на сцената, Богдана Вульпе грабна публиката и я държа със затаен дъх до края. Започна с „Българският език“ на Иван Вазов и майсторското ѝ изпълнение ме разтърси. Бях седнала на първия ред и усетих как бликащата от актрисата енергия ме залива. Последваха стихотворенията „Неразделни“ и „Змейново либе“ от Пенчо Славейков и „Павлета Делия и Павлетица млада“ от Яворов. Вдъхно-

Богдана на юбилей

веното изпълнение и интерпретацията на актрисата ме накараха да вникна в творбите по нов и неочакван начин. Цикълът любовна лирика завърши със стихотворението „Видело“ от стихосбирката „Седмото небе“ на съвременния поет Велин Георгиев. Прекрасно беше да се чуе текстът от устата на актрисата, за която е написан.

Втората част представляваше моноспектакъл по чудните приказки в стихове на Елин Пелин, изпипан до съвършенство, от народната носия на актрисата, до завладяващото и чаровно пресъздаване на шопския диалект. Публиката се вълнува и се смя. Последваха поздравителни адреси от Съюза на артистите, Антропософското общество в България и др.

Невена Маринова

Поздрав от името на Антропософското общество

Скъпа, Богдана,

Много съм щастлива и развълнувана, че днес в деня на Архангел Михаил - Архистратег и Победител на Дракона, наричан „пазител на душите и смел борец срещу злото“, имам честта да те поздравя за твоята 80-та годишнина и да ти пожелаем да празнуваш още много юбилеи, да бъдеш здрава, изпълнена с вдъхновение, любов, вяра в доброто, и винаги с Михайлова смелост да посрещаш съдбата!

Богдана е великолепна, изключително талантлива актриса, за която силата на художественото слово е не само професия, а е смисъл на живота ѝ! Закърмена с изкуство, израснала в артистичната среда на изявени актьори и музиканти за нея пътят на актриса става съдба. Тя е спечелила над 20 лауреатски награди в конкурсите за художествено слово. Със своето брилянтно изкуство Богдана докосва душите и сърцата на хората! Дълго не стихват аплодисментите след нейните талантливи изпълнения на многобройните рецитали, които изнася по цялата ни страна, защото тя умее да възхити, да разтърси, да възвиси, да вдъхнови и да въодушеви своята публика!

Нейната съдба е богата на драматични събития, както в личен житейски, така и в творчески план. Въпреки огромните изпитания и трудности, през които преминава, тя не изпада в отчаяние, а смело продължава напред и изпълнена с оптимизъм, намира сила да се изправи срещу превратностите на живота.

През 1978-ма година, Богдана има съдбовна среща с

една забележителна дама, г-жа Вера Гюлгелиева, с която се запознава в дома на народния лечител Петър Димков. Гюлгелиева е писателка, преводачка и антропософ. Тя я повежда по пътя на Духовната наука - Антропософия. Богдана възприема антропософските идеи, философия и познание от книгите на Рудолф Щайнер, които чете и изучава с увлечение, и това ѝ дава силата да устои на всевъзможните трудности и проблеми по пътя си през годините. Духовната наука дава нов смисъл на живота ѝ и става истинско откровение за нея. С голямо желание и радост тя посещава антропософската група „Михаил“, ръководена от Светла Бисерова, която беше изключителен антропософ и човек. По-късно, когато се създава и АОб, Богдана активно се включва със своето рецитаторско изкуство и участва във всички празници и инициативи на обществото.

Освен с изкуството и Антропософията, Богдана е богата и със своето семейство! Тя е щастлива и горда със своите син, дъщеря, четири прекрасни внучки и един правнук!

Със своето смирение, с благодат, любов, прошка и със смелост пред съдбата, Богдана Вульпе е великолепен пример за човек, който успява да се справи с всичко и винаги е изпълнена с радост, надежда и вяра в сияйните Духовни висини и в бъдното!

Честита, благословена и все така сърцата още дълги години да си, скъпа Богдана!”

Вихра Бояджиева

Мадона дел Парто, Пиеве ди Сан Лоренцо в Монтефиозоле

Едно от малкото изображения на Мария в състояние на бременност преди раждането на детето Исус. Тя е седнала на червена възглавница с лице, обърнато към книгата, която е вдигнала с лявата си ръка, за да я прочете. Това е моментът след посещението на Архангел Гавраил, за което свидетелстват лилиите, които я заобикалят. Косата и е сплетена като корона, а главата е заобиколена от златен ореол. Дясната ръка е поставена на корема, върху все още нероденото дете. Сякаш словото, изписано на книгата преминава в кръг от лявата ръка през сърцето и ума и, за да достигне чрез дясната ръка до детето в утробата и. В долната част на картината се забелязват две малки фигури в молитва. Те са в йерархични пропорции, съвсем умалени, спрямо изображението на Божията майка.

Смята се, че тя е покровителствала и защитила общността в Понтасиеве от чумната епидемия във Флоренция. Затова от 1723 година в градчето се провеждат тържества в знак на благодарност за нейното застъпничество. За автор на картината днес, с известни колебания, се смята художникът Антонио Венециано (1369-1419).

След двадесетгодишна реставрация с официална церемония през 2010 година картината е върната в енорията Монтефиозоле и днес може да бъде видяна в църквата от дясната страна на олтара.

Христина Ангелова

АНТРОПОСОФСКИ ГРУПИ

ВАРНА

Антропософска група
„**Михайлова ковачница**“
Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

СОФИЯ

Група „**Михаил**“
Лалка Фингарова, тел. (02) 868 99 49;
0888 263 741

Семинар „**Антропософско лечебно пеене**“

Калина Радичева 0888 227 017
Красимира Калчева 0878 909 312

Антропософски кръг „**Аристотел**“

Доц. д-р Иванка Кирова,
тел. (02) 831 78 74

Група „**Рудолф Щайнер**“

Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095

Група „**Ариадна**“

Диана Ботушарова
тел. (02) 840 7643; 0879 923 866

Група „**ЛОГОС**“

Константин Йорданов
тел. 0894 515 355

Група „**Космософия**“

Лиана Антонова, тел. (02) 856 67 35

Курсове по антропософска социална арт-терапия

За връзка:

Снежана Бечева 0887 049 946
Вихра Калапишева 0887 152 335.

СТАРА ЗАГОРА

Група „**Антропос-София**“
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Група „**Рудолф Щайнер**“

Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509

Евритмия за деца и възрастни
Диана Демирева, тел. 0887559777,

Социална художествена терапия
„**Дъгата на Дочка**“

Дора Петрова, тел. (042) 643 500

ЯМБОЛ

Група „**Светлина**“
д-р Ива Манева, тел. 0887 179 057

ПЛОВДИВ

Група „**Мани**“
Тони Кюмюджиян-0888992862
Мартин Атанасов-0883604339

ФОНД за НАБИРАНЕ на СРЕДСТВА за закупуване на Антропософски дом в София (към АОб)

Дарителски сметки:
BGL BG24UNCR76301075590031
USD BG10UNCR76301175509595
EUR BG07UNCR76301475508630

Текуща наличност: 4735 лв.

За контакти:

Георги Акабалиев – 0878 398 509
Александър Бояджиев – 0888 406 095
БЛАГОДАРИМ !

Скъпи приятели, уважаеми читатели на „**Антропософски вест**“, Всеки, който желае да изкаже мнение или коментар по разискваните в настоящия и бъдещите броеве на вестника теми, може да ни пише на е-mail: vestnik@aobg.org . **Очакваме ви.**
От редакцията

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Христина Ангелова
Веселина Велкова
Диана Ботушарова
Юлия Стоянова
Георги Акабалиев
Тел: 0889 291988; 0897 728885
е-mail: vestnik@aobg.org
уебсайт: www.aobg.org

Отговорност за съдържанието на публикуваните материали носят единствено техните автори.